

DIAGNÒSTIC DE SALUT DEL BARRI DE LA SALUT

Novembre 2019

AUTORIA

Coordinació general de l'informe

Clàudia Cardoner (CAP Larrad), Sonia Baró (CAP Larrard), Mireia Bernat (CAP Larrard), Juanjo Gonzalez (CSS), Teresa Millan (CSS), Pilar Ramos (ASPB), Núria Vilardell (ASPB), Mònica Oriola (Districte de Gràcia), Georgina Rosell (PDC La Salut).

Redacció de l'informe

Clàudia Cardoner (CAP Larrad), Sonia Baró (CAP Larrard), Georgina Rosell (PDC La Salut).

Revisió de l'informe

Pilar Ramos (ASPB).

Agraïments

A totes les persones que han col·laborat activament en el diagnòstic de salut. A totes les persones del barri i de diverses entitats que han contribuït activament en aquesta experiència.

Associació de veïns del Park Güell – La Salut – Sanllehy, Comissió de festes de La Salut – Carrer Verdi, Batucargol, Agents de proximitat de la Guàrdia Urbana i del Cos de Mossos d'Esquadra, Farmàcia Cristina Pallerols, Associació de comerciants del Mercat de Lesseps, Associació de comerciants de Travessera de Dalt, Comissió de joves del barri de La Salut – Cinecaptus.

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ	p.1
2. RESUM EXECUTIU	p.1
3. INTRODUCCIÓ	p.3
3.1. CONTEXT HISTÒRIC	p.3
3.2. DELIMITACIÓ DEL TERRITORI	p.3
3.3. SALUT I ACCIÓ COMUNITÀRIA	p.4
4. METODOLOGIA	p.5
4.1. ELS INDICADORS DE SALUT I ELS SEUS DETERMINANTS	p.5
4.2. L'OPINIÓ DE LES PERSONES SOBRE LA SALUT I DETERMINANTS	p.6
4.3. SOCIALITZACIÓ DELS RESULTATS DE L'INFORME	p.6
5. DETERMINANTS DE SALUT	p.7
5.1. EIXOS DE DESIGUALTAT	p.7
5.1.1. EDAT I SEXE	p.7
5.1.2. CONVIVÈNCIA	p.8
5.1.3. PROCEDÈNCIA	p.8
5.2. CARACTERÍSTIQUES SOCIOECONÒMIQUES	p.10
5.2.1. CONTEXT SOCIOECONÒMIC	p.10
5.2.1.1. NIVELL D'ESTUDIS	p.10
5.2.1.2. ABSENTISME ESCOLAR	p.11
5.2.1.3. CONDICIONS ECONÒMIQUES	p.12
5.2.1.4. ATUR	p.14
5.2.1.5. ACCÉS A L'HABITATGE	p.15
5.2.1.6. PERCEPCIÓ DE SEGURETAT	p.16
5.2.1.7. COBERTURA SANITÀRIA I ACCÉS AL DENTISTA	p.21
5.2.2. CONTEXT FÍSIC	p.22
5.2.2.1. CONTAMINACIÓ DE L'AIRE	p.22
5.2.2.2. CONTAMINACIÓ ACÚSTICA	p.22
5.2.2.3. ESPAIS VERDS	p.23
5.2.2.4. HABITATGES SENSE ASCENSOR	p.24
5.2.2.5. QUALITAT DE L'ESPAI PÚBLIC	p.24
5.2.2.6. EQUIPAMENTS	p.27

5.3.	SALUT I CONDUCTES RELACIONADES AMB LA SALUT	p.28
5.3.1.	ESTAT DE SALUT PERCEBUT, TRASTORNS CRÒNICS I SALUT MENTAL	p.28
5.3.2.	CONSUM DE TABAC, SOBREPÈS I OBESITAT I ACTIVITAT FÍSICA	p.29
5.3.3.	CONSUM DE DROGUES	p.31
5.3.4.	SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA	p.32
5.3.5.	MALALTIES DE DECLARACIÓ OBLIGATÒRIA	p.35
5.3.6.	MORTALITAT	p.35
6.	ACTIUS DE SALUT	p.39
6.1.	RECURSOS DEL BARRI	p.39
6.2.	POTENCIALITATS DELS RECURSOS DEL BARRI	p.41
6.2.1.	QUALITATS DE LA XARXA SOCIAL	p.41
6.2.2.	QUALITATS DELS ACTIUS DE SALUT	p.41
6.3.	NECESSITATS DELS RECURSOS DEL BARRI	p.43
6.3.1.	FALTA DE PARTICIPACIÓ ACTIVA	p.43
6.3.2.	FALTA DE SENTIMENT DE PERTINENÇA	p.44
6.3.3.	FALTA DE PRESSUPOST	p.44
6.3.4.	FALTA D'ESPAIS CULTURALS I EQUIPAMENTS	p.44
6.3.5.	FALTA DE RECURSOS PELS JOVES	p.44
6.3.6.	FALTA DE COMUNICACIÓ	p.45
6.3.7.	FALTA DE COMERÇ PEL VEÏNAT	p.45
6.3.8.	FALTA DE RECURSOS PER A LA SALUT	p.45
7.	PROPOSTES D'ACTUACIÓ	p.46
7.1.	SENTIMENT DE PERTINENÇA I PARTICIPACIÓ ACTIVA	p.46
7.2.	FUTURS EQUIPAMENTS DE L'ESPAI QUIRÓ I ESPAIS COMUNITARIS	p.46
7.3.	COMUNICACIÓ	p.47
7.4.	PERSONES GRANS SOLES	p.47
7.5.	CONVIVÈNCIA I SEGURETAT AL BARRI	p.47
7.6.	MOBILITAT	p.48
7.7.	REIVINDICACIÓ DE DRETS SOCIALS: HABITATGE I TURISME	p.48
7.8.	EDUCACIÓ	p.48
7.9.	COMERÇ	p.49
7.10.	ATENCIÓ A LA SALUT	p.49
8.	LIMITACIONS	p.50
9.	CONCLUSIONS	p.50

1. PRESENTACIÓ

El document que es presenta a continuació mostra l'estat actual de salut de la població, així com els factors que la determinen, del barri de La Salut, al Districte de Gràcia de Barcelona. Aquest barri indou la meitat de l'Àrea Bàsica de Salut (ABS) 6C (Lesseps) i 6E (La Salut), que coincideix amb nom, però no amb territori.

L'origen d'aquest procés de diagnòstic comunitari és una resposta a la demanda cada vegada més creixent d'incorporar una visió comunitària des de salut i serveis socials i s'emmarca dins de Salutem – Accions comunitàries del barri de La Salut (també anomenat Pla de Desenvolupament Comunitari del barri de La Salut, iniciat l'any 2005).

Hi ha participat l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), el CAP Larrard, Serveis Socials La Salut, el Coll Vallcarca i Els Penitents i el Districte de Gràcia de l'Ajuntament de Barcelona.

L'objectiu d'aquest informe és analitzar la situació de salut del barri, i els seus determinants, per tal de detectar les principals necessitats i possibilitats de millora en termes de salut, planificar i implementar les intervencions adequades i fer-ne el seguiment i avaluació pertinents amb l'acompanyament i treball col·lectiu dels agents actius territorials; i d'aquesta manera poder-li donar el màxim de validesa.

2. RESUM EXECUTIU

Els resultats del diagnòstic realitzat mostren els indicadors de salut i els seus determinants, en base a registres poblacionals així com la percepció que tenen les persones que viuen i/o treballen al barri sobre el seu estat de salut i els seus determinants. A partir d'onze entrevistes i dos grups focals realitzades a persones coneixedores del barri de La Salut.

El barri de La Salut té una població de **13.213 habitants**, dels quals 7142 dones i 6071 homes. Això equival al 10,9% de la població de tot el Districte de Gràcia. A més, destaca la **població envellida** (12,5% a La Salut, respecte a 10,2% a Gràcia i 10,1% a Barcelona), i existeix una gran preocupació per les persones grans soles expressada per les entrevistades. Pel que fa a la procedència, a La Salut hi ha menys **població migrada** que a Gràcia i Barcelona (La Salut 16,8%, respecte a Gràcia amb un 20,6 % i a Barcelona amb un 22,8%). Tot i això, actualment el percentatge de població migrada està creixent, i s'ha de destacar que existeixen Centres d'acollida i bastanta població migrada que porta els comerços del barri. I que per la inquietud mostrada per les entrevistades, hauria de ser important treballar per un procés comunitari d'acollida com a barri.

Els indicadors de nivell socioeconòmic de La Salut mostren que **les condicions econòmiques del barri són força favorables** comparat amb Barcelona i similars al total de Gràcia. Tot i aquestes dades, cal comentar la informació extreta de l'anàlisi qualitat de les entrevistes; ja que també hi ha situacions de **condicions econòmiques complicades que s'invisibilitzen**.

Cal destacar que **el nivell d'estudis superiors del barri és més elevat (39%)** que el percentatge de Barcelona (30,2%). Tot i això, de les entrevistes hem pogut veure com al barri es disposen de 6 escoles públiques i privades. Però preocupa moltíssim el fet de no tenir un institut públic, ja que no només dificulta l'accés a la formació de les joves, també els seus espais de relació, participació i de trobada.

Pel que fa a l'atur a La Salut hi ha un percentatge inferior (7,5%) que a Barcelona (8,5%), i similar al Districte de Gràcia (7,3%). Tot i que l'atur a disminuït en general a tota la població, cal destacar que **en el cas de les dones l'atur ha augmentat**.

L'altre fet que s'emfatitza en els resultats és **l'orografia complicada del barri**, que dificulta la mobilitat de les persones veïnes i a més no es disposen d'espais de trobada o places. A més, també provoca una manca de vida comercial pel veïnat. A més, es valora el Parc Güell com a espai verd del barri, encara que es recullen diverses veus respecte a la massificació turística que pateix.

La percepció d'estat de salut regular o dolent a Gràcia (16,7%) és inferior que a Barcelona (20,2%). I amb un percentatge bastant semblant entre homes i dones. **La presència de 4 o més trastorns crònics al Districte és superior que el percentatge de la ciutat**, presentant les dones un percentatge més elevat en comparació amb els homes.

El percentatge de **persones en situació de risc de patiment psicològic** en ambdós sexes és inferior al de Barcelona, tot i que **en dones existeix una proporció més elevada**. A més, el **consum d'antidepressius i ansiolítics** és molt similar al Districte respecte a la ciutat, presentant **les dones de Gràcia un major consum** que el de la ciutat. Pel que fa als estils de vida relacionats amb la salut, a Gràcia **el consum de tabac és superior al conjunt de Barcelona, tant en homes com en dones**.

Pel que fa a les causes de mortalitat en els homes de La Salut, i comparativament al districte i a la ciutat, destaca una **major taxa de malalties del sistema circulatori tan en homes com en dones**. I l'esperança de vida del barri La Salut és de **78,9 anys en homes**, gairebé dos anys menys que la del districte i la ciutat, i **85,7 anys en dones**, gairebé un any menys que la del districte i la ciutat.

Per últim, també tenim com a resultats la identificació i anàlisi dels agents actius del territori, ja que serà gràcies al teixit social i al treball col·lectiu amb el que podrem donar resposta a les qüestions presentades. De fet, les pròpies persones entrevistades han expressat idees com a propostes d'actuació.

3. INTRODUCCIÓ

2.1. CONTEXT HISTÒRIC

El barri de La Salut té el seu origen a l'any 1864, quan es va decidir construir a les afores de Gràcia una capella dedicada a la Mare de Déu de la Salut, entorn de la qual va créixer el barri al llarg dels anys.

En els seus inicis l'activitat més important de la zona era agrícola, podent-s'hi trobar importants masos com el de can Xipreret, can Tusquets, can Muntaner i ca l'Alegre de Dalt, però progressivament va anar convertint-se en zona residencial d'estiueig de la burgesia barcelonina i gracienc.

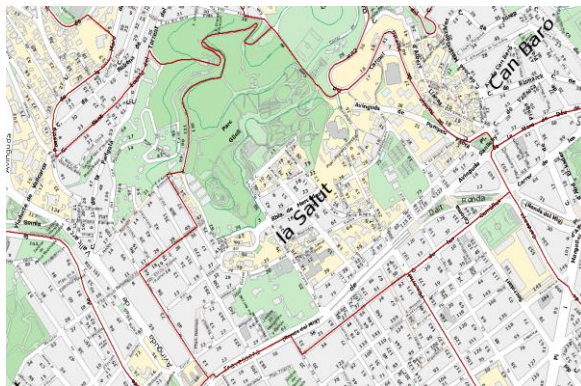
Però des d'abans la zona era coneguda per la font i el mas d'en Xiroto. Les mines de ferro que hi havia a prop donaven el seu gust característic a l'aigua de la font. Avui dia han desaparegut gairebé totes les masies, tret de les de Can Xipreret i Can Tusquets, i també les fonts, llevat de la del Carbó, que es troba dins la finca del Cottolengo.¹

Així doncs, aquests són els inicis de La Salut, un dels cinc barris de què es compon el Districte de Gràcia de Barcelona.

2.2. DELIMITACIÓ DEL TERRITORI

El barri de La Salut s'inclou dins del Districte de Gràcia i queda delimitat pels barris de la Vila de Gràcia, Vallcarca i Els Penitents, El Coll i Can Baró, ja del Districte Horta- Guinardó. Es situa a les vessants dels turons del Carmel i de la Rovira. I s'inclou dins del territori la zona del Parc Güell. Així doncs, ens trobem en un barri muntanyós, d'orografia complicada, i amb particularitats segons cada zona que el delimita. De fet, sovint és anomenat com a "les tres salut", per destacar les diferències entre la zona de més altura, la més propera a la Plaça de Lesseps i la de més cap a la Plaça Sanllehy.

Figura 1. Mapa territorial La Salut

¹ Informació extreta de: <https://ajuntament.barcelona.cat/gracia/ca/el-districte-i-els-seus-barris/la-salut/historia-de-la-salut>

2.3. SALUT I ACCIÓ COMUNITÀRIA

Tot i que l'orografia complica la vida relacional i comunitària del barri, és ben cert que igualment comptem amb diverses entitats i serveis que treballen col·lectivament per millorar la qualitat de vida de tots i totes.

Actualment a **Salutem – Accions comunitàries de La Salut** (Pla de Desenvolupament Comunitari) hi ha diverses entitats i serveis que tiren endavant una gran varietat de projectes comunitaris per donar resposta a les diverses necessitats existents. Existeix la Taula de Gent Gran – Radars, una recent comissió de joves – Cinecaptus, la comissió que tira endavant accions comunitàries amb perspectiva de gènere anomenada Gènere-ant al barri (amb projectes com el Punt d'informació Lila, Veïnes per Veïnes i Retrats de dones del barri), la comissió de Cultura i Cohesió social on s'organitza la festa major, la mostra d'entitats, les trobades del barri, l'acció creativa col·lectiva pel dia de les persones refugiades i la Revista La Salut de Gràcia; i una taula d'espai públic i convivència per treballar col·lectivament diversos aspectes de l'urbanisme del barri. També cal destacar **col·lectius** com l'Espai Quiró, la Miranda i les entitats del Casal Cardener, entre d'altres², que suposen importants espais de trobada i de relació a La Salut, gràcies a les activitats obertes al veïnat que impulsen.

Tot i això, hem detectat la necessitat de promoure la mirada de salut comunitària per consolidar la xarxa social existent i encaminar-la encara més cap al camí comú de millorar la qualitat de vida de tot el veïnat. Un camí format tant per les entitats com els serveis socials i de salut del territori. I que doni resposta a totes les necessitats del veïnat.

Així doncs, entenem que **la intervenció en salut comunitària** és una estratègia que té com a finalitat la millora de la salut d'una comunitat definida, per exemple un barri, que té en compte el context social en què es produeixen els fenòmens de salut-malaltia i aplica un abordatge integral amb la participació de les comunitats (entitats, veïnatge, comerç...), institucions (serveis socials, CAP, ASPB, Districte...) i la resta de sectors (habitatge, ocupació, cultura...) en el disseny i la presa de decisions.³

Per aquets motiu, ens hem basat en el **marc conceptual** de determinants de salut i les desigualtats en salut en àrees urbanes (Figura 2).

Figura 2. Marc conceptual de determinants de salut

Model dels determinants de les desigualtats en salut a nivell urbà

Font: Borrell et al. JECH 2013)

² Es detallen a l'apartat d'agents actius del territori.

³ Gofin i Gofin, 2012; Goodman et al., 2014; informació extreta de les formacions de l'ASPB.

I hem seguit una metodologia que es desenvolupa en cinc **fases**:

Fase 1) Cerca d'aliances i col·laboracions amb els agents del territori

Fase 2) Valoració de les necessitats en salut i dels actius per a la salut

Fase 3) Resultats del diagnòstic de salut comunitària

Fase 4) Planificació i implementació d'intervencions

Fase 5) Seguiment i avaluació

Fase 6) Consolidació i continuïtat dels resultats

Així doncs, el procés no acaba només amb els resultats del present diagnòstic de salut comunitària, sinó que continuarà per a donar resposta a les necessitats detectades.

4. METODOLOGIA

L'informe analitza els indicadors de salut i els seus determinants en base a registres poblacionals així com la percepció que tenen les persones que hi viuen i/o treballen al barri sobre el seu estat de salut i els seus determinants.

3.1. ELS INDICADORS DE SALUT I ELS SEUS DETERMINANTS

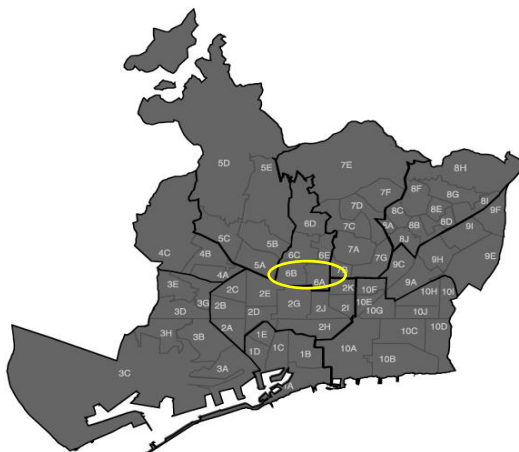
A partir dels registres disponibles s'elaboren una sèrie d'indicadors que mostren els factors que determinen la salut, i el propi estat de salut de la població de La Salut.

Els indicadors que es mostren a l'informe s'han calculat pel barri de La Salut, pel districte de Gràcia i pel conjunt de Barcelona ciutat i, sempre que les dades ho han permès, es mostren per separat per homes i dones. Els resultats es presenten en forma de taules i figures, amb una breu descripció narrativa. Donat que alguns registres no disposen de la informació necessària per donar dades a nivell de barri, alguns indicadors només es presenten a nivell de districte i Barcelona ciutat.

La major part d'indicadors han sigut extrets del InfoBarris disponibles a la pàgina web de l'Agència de Salut Pública de Barcelona: <http://www.aspb.cat/infobarris>.

Els indicadors es referiran a les àrees bàsiques de salut (ABS) 6E i 6C.

Figura 3. Mapa ABS – 6E i 6C – La Salut

3.2. L'OPINIÓ DE LES PERSONES SOBRE LA SALUT I ELS SEUS DETERMINANTS

S'ha utilitzat la metodologia qualitativa per conèixer la percepció que tenen les persones que viuen i/o treballen al barri sobre els seus determinants en relació al seu estat de salut. El coneixement i l'experiència que aporten els agents vinculats al territori (professionals, treballadors i treballadores, representants d'entitats i veïns i veïnes) ens ha permès completar el diagnòstic comptant amb la mirada de la comunitat.

Per fer-ho possible hem realitzat entrevistes onze entrevistes a informants clau del territori:

- Tècnica del barri del Districte de Gràcia
- Metgesses i infermeres comunitàries del CAP Larrard
- Treballadors del Centre de Serveis Socials La Salut, el Coll, Vallcarca i Els Penitents
- Tècnica comunitària de Salutem – Accions comunitàries
- Membre de l'Associació veïns La Salut - Park Güell - Sanllehy
- Membre de Batucargol
- Treballadora de la Farmàcia Cristina Pallerols
- Membre de l'Associació de comerciants del Mercat de Lesseps
- Membre de l'Associació de comerciants de Travessera de Dalt
- Membre de la Parròquia La Salut
- Membres de la comissió de joves Cinecaptus

I dos grups focals:

- Agents de proximitat de la Guàrdia Urbana, Mossos d'esquadra i de l'Oficina d'atenció a la víctima
- Membres de la comissió de festes del Parc Güell del Carrer Verdi

L'anàlisi dels resultats recollits a les entrevistes i grups focals també ha seguit una metodologia qualitativa, concretament seguint les guies d'una l'anàlisi qualitatiu temàtica.

3.3. SOCIALITZACIÓ DELS RESULTATS DE L'INFORME

Aquest diagnòstic qualitatiu de salut serà presentat a la Trobada del barri per tal de permetre la discussió dels seus resultats i una validació dels mateixos per part dels agents actius del territori. I d'aquesta manera, també permetre la construcció d'estratègies col·lectives per a donar-hi resposta.

5. ELS DETERMINANTS DE SALUT

5.1. EIXOS DE DESIGUALTAT

5.1.1. EDAT I SEXE

Segons les dades extretes al juny del 2015, el barri de la Salut té una població de **13.213 habitants**, dels quals 7142 dones i 6071 homes. Això equival al 10,9% de la població de Gràcia.

Pel què fa a l'edat de la població, tal i com es veu a la següent taula del 2016 de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASP), podem observar com destaca la **població envellida** (12,5% a la Salut, respecte a 10,2% a Gràcia i 10,1% a Barcelona) i també la sobreenvellida (majors de 75 anys, també amb 12,5% a la Salut, respecte l'11,7% a Gràcia i 11,5 % a Barcelona).

Taula 1. Distribució de la població (total) segons grups d'edat. Any 2016

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
0 a 14 anys	1597	12,2%	14553	12%	203802	12,7%
15 a 29 anys	1930	14,8%	17611	14,6%	245310	15,2%
30 a 44 anys	3024	23,1%	31933	26,4%	389521	24,2%
45 a 64 anys	3253	24,9%	30232	25%	421611	26,2%
65 a 74 anys	1627	12,5%	12347	10,2%	162757	10,1%
75 i + anys	1634	12,5%	14134	11,7%	185709	11,5%
Total	13065	100%	120810	100%	1608710	100%

Font: Infobarris. ASPB

5.1.2. CONVIVÈNCIA

La gent gran viu menys sola que a Gràcia i Barcelona, tant els que tenen entre 75 i 85 (26,4 % La Salut, respecte a 29,2% Districte Gràcia i 27,7% Barcelona), com també els que tenen més de 85 anys (29,4% La Salut, respecte a 32,8% Gràcia i 31,3% Barcelona). Tot i això, hem de considerar aquest percentatge ja que igualment es tracta d'un **número elevat de persones grans soles**.

Taula 2. % de persones grans (75 anys i més) que viuen soles (total) als barris. Any 2016

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	N	%	n	%	n	%
75 a 84 anys	276	26,4%	2596	29,2%	33430	27,7%
85 i més anys	204	34,6%	2036	38,7%	24606	37,9%
Total	480	29,4%	4632	32,8%	58036	31,3%

Les persones entrevistades també confirmen el fet que al barri de La Salut hi viu una població envellida, i sobretot, preocupa que hi ha **moltes persones grans soles**. “Hi ha gent gran amb sentiment de soledat, malgrat pot ser que tingui una família que es preocupa per ella. Està atesa, però sola”. (Dona, 37 anys)

Tot i això, pel que fa a la convivència del barri, és necessari mencionar que quasi totes les persones entrevistades han destacat que **La Salut és com un poble**. Aquest fet s’ha de tenir en compte, ja que potenciar-lo podria ser un recurs per combatre la situació de soledat de les persones grans.

“És un barri molt familiar, és un barri poble. La gent es troba molt acollida, sobretot la gent gran, i això fa que les persones grans no estiguin soles”. (Dona, 42 anys)

De fet, moltes han destacat que aquesta percepció de “ser com un poble”, augmenta al Carrer Verdi.

“Les persones del Carrer Verdi són famílies que es coneixen des de fa molts anys” (Dona, 42 anys)

“El carrer Verdi és com un petit poble. Tothom es coneix o és família. Tothom té un vincle. Tothom té cura de tothom. Fins i tot pels que viuen fora, que sempre tornen per festa major. (Dona, 44 anys)

I també com a dinàmica general de tota La Salut i quan s’organitzen trobades obertes a tot al barri:

Crec que La Salut és un barri molt familiar, hi ha gent gran que sol ser molt maca. És un barri on la gent és amable i això m’agrada. Hi ha altres barris que són molt grans on la gent ni es saluda, i això és molt trist. Aquí en canvi ens coneixem, es fan trobades, la gent s’apunta... i és molt bonic. (Dona, 15 anys).

5.1.3. PROCEDÈNCIA

A La Salut hi ha menys població estrangera que a Gràcia i Barcelona (La Salut 16,8%, respecte a Gràcia amb un 20,6 % i a Barcelona amb un 22,8%), la procedència dels quals és similar a la del total de Barcelona. Només es diferencia la quantitat d’immigrants de la Unió Europea, que al total del Districte és

del 25% i a la Salut i al total de Barcelona només és del 15,7%. També podem destacar que dins del **16,8% de població migrada**, el 47,4% són de Centre i Sudamèrica, i el 18,2% d'Àsia i Oceania. Tot i que el percentatge de població migrada resident no és molt alt, probablement serà important tenir en compte la quantitat de **comerciants d'altres procedències que també fan vida a La Salut** perquè hi treballen.

Taula 3. Distribució de la població (total) segons lloc de naixement. Any 2016

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	N	%	n	%	N	%
Barcelona	7638	58,5%	66890	55,4%	835723	52,0%
Resta de Catalunya	1178	9%	10888	9%	120696	7,5%
Resta de l'estat Espanyol	2052	15,7%	18187	15,1%	286195	17,8%
Fora de l'estat Espanyol	2197	16,8%	24845	20,6%	366095	22,8%
Total	13065	100%	120810	100%	1608709	100%

Font: Infobarris. ASPB

Taula 4. Distribució de la població nascuda a l'estranger (total), segons regió de procedència. Any 2016

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	N	%	n	%	N	%
Centre i Sudamèrica	1057	47,4%	11383	45,8%	173696	47,4%
Països del Magrib	121	5%	814	3,3%	18417	5%
Resta d'Àfrica	43	1,9%	397	1,6%	6851	1,9%
Resta d'Àsia i Oceania	212	18,2%	2805	11,3%	66501	18,2%
Resta d'Europa	213	9,5%	2344	9,4%	34866	9,5%
Resta de països de renda alta	69	2,3%	903	3,6%	8240	2,3%
Unió Europea -15	482	15,7%	6199	25%	57513	15,7%
Total	2197	100%	24845	100%	366084	100%

Font: Infobarris. ASPB

Així doncs, pel que fa a la informació extreta de les entrevistes realitzades, es comenta la diversitat d'orígens de comerciants del barri, tot i que la majoria dels que han nascut a l'estranger són del Pakistan. I s'han implicat a l'associació de comerciants: "Tenim a tres pakistanesos a l'associació de comerciants". (Dona, 55 anys)

Així doncs, és un fet a considerar ja que també s'expressa la presència d'actituds racistes per part del veïnat cap a les botigues portades per persones d'altres procedències.

A més, és interessant comentar que "Actualment, estan arribant persones migrades, sobretot Hondurenys, que necessiten asil polític." (Home, 43 anys)

També, es destaca el col·lectiu de cuidadores que acostuma a tenir la família fora del país i se senten soles; fet que pot tenir com a conseqüència patologies psicològiques i físiques.

És necessari tenir en compte les persones joves del Centre d'acollida Gaudí, ja que "pel fet d'haver nascut en un altre país i per la seva situació socioeconòmica, reben certes conductes per part dels veïns i veïnes que fan que no siguin ben acollits pel barri." (Dona, 27 anys).

Per últim, també es comenta la "poca acollida dels nouvinguts del barri ubicats als edificis de lloguer social a Sant Pau" (Dona, 53 anys).

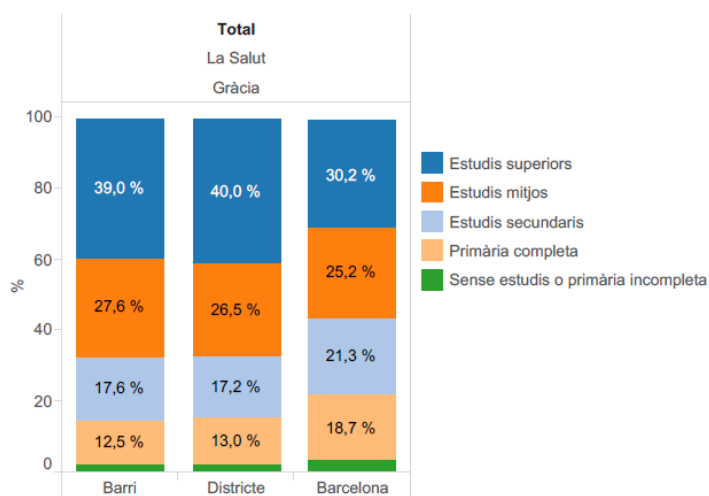
5.2. CARACTERÍSTIQUES SOCIOECONÒMIQUES

5.2.1. CONTEXT SOCIOECONÒMIC

5.2.1.1. NIVELL D'ESTUDIS

Hi ha un nivell d'estudis superiors semblant al de tot el Districte de Gràcia (39% Salut, respecte al 40% Gràcia). Cal destacar que **el nivell d'estudis superiors del barri és més elevat (39%)** que el percentatge de Barcelona (30,2%).

Figura 4 - % de persones majors de 15 anys (total) amb estudis primaris o menys. Any 2016

5.2.1.2. ABSENTISME ESCOLAR

No hi ha mesura del barri de La Salut, però podem agafar de referències les dades del Districte de Gràcia. L'absentisme escolar de tot Gràcia és només de 43 casos (0,5%), inferior al de tot Barcelona. Així doncs, a més, la **taxa de graduació de 4t d'ESO és superior que a Barcelona** (Gràcia 92% i Barcelona 88%).

Taula 5. Índex d'absentisme i taxa de graduació a 4rt d'ESO. Curs 2015

	Districte Gràcia	Barcelona
Absentisme- Índex d'Absentisme	0,5	0,8
Absentisme- Nombre de Casos	43	1045
Taxa de Graduació a 4rt d'ESO	92,1	88

Font: Infobarris. ASPB

Tot i aquestes dades, cal destacar que el fet de **no disposar d'un institut a La Salut** provoca més dificultats d'accés de les persones joves del barri a estudiar la ESO.

"Ara vaig a l'Institut Menéndez i Pelayo que està a Sarrià – Sant Gervasi, i la veritat és que em molesta molt no tenir un institut al meu barri; perquè haig d'agafar varis mitjans de transport per poder arribar. He d'anar lluny per poder estudiar a l'institut." (Dona, 15 anys).

5.2.1.3. CONDICIONS ECONÒMIQUES

Les condicions econòmiques del barri són més favorables comparades amb Barcelona i similars al total de Gràcia. Hi ha menys persones amb ingressos inferiors que l'IPREM (Indicador Públic de Renta d'Efectes Múltiples) que a Barcelona. També, s'observa que hi ha menys persones grans beneficiàries de pensions no contributives que a Gràcia (La Salut 20,1%, Gràcia 24,9%) i moltes menys que a Barcelona (29%). Només hi ha 4 persones amb plaça fixa al Servei de Menjador Social i hi ha menys persones usuàries de Serveis Socials (excloent la Llei de dependència) que a Gràcia (La Salut 28,3%, Gràcia 37,2%) i també menys que a Barcelona (39,1%).

Taula 6. Condicions econòmiques al barri, districte i Barcelona. Any 2014-2015

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	N	%	N	%	N	%
Persones beneficiàries de la Renda Mínima d'Inserció (n; %)			180	1,5	5893	3,7
Persones amb ingressos <1 IPREM (n; %)	622	15,2	5920	17,8	91605	20,9
Persones amb ingressos 1-2 IPREM (n; %)	854	20,8	8250	24,9	127003	29
Persones de 65 anys i més beneficiàries de pensions de jubilació no contributives (n; %)	65	20,1	656	24,4	8132	23,4
Alumnes de primària i secundària amb beca menjador (n; %)			11608	11,1	173479	13,6
Persones amb plaça fixa al Servei de Menjador Social (n; %)	4	0,3	107	0,9	3338	2,1
Persones usuàries de Serveis Socials excloent aquelles ateses per la Llei de la Dependència (n; %)	374	28,3	4486	37,2	62970	39,1

Font: Infobarris. ASPB

De l'Índex de Renda Familiar disposem de l'evolució des de l'any 2000 fins al 2017 dels diversos barris del Districte. La Salut sempre s'ha mantingut amb una renda similar al llarg dels anys, tot i que ara és l'any amb una Renda Familiar una mica més inferior que els anteriors (111,0 al 2008 i 109,9 al 2017). No s'observa una gran diferència entre els diferents barris del Districte, però La Salut és el segon barri amb una major Renda (Vallcarca i els Penitents, el primer).

Taula 7. Distribució territorial de la renda familiar a Barcelona. Període 2000-2017
Índex de RFD Barcelona = 100

Districte de Gràcia	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vallcarca i els Penitents	111,9	111,9	104,9	114,4	113,7	103,9	101,6	111,2	112,9	112,5
El Coll	90,2	89,7	89,0	97,3	92,9	83,1	81,6	89,0	84,4	87,0
La Salut	111,0	110,1	111,7	109,8	117,4	113,5	107,3	114,4	116,4	109,9
La Vila de Gràcia	100,7	98,8	102,8	106,4	102,6	109,5	118,1	106,3	101,5	104,4
El Camp d'en Grassot i la Gràcia Nova	102,6	101,7	100,0	98,2	98,6	101,0	103,7	103,0	108,1	105,7

Font: Ajuntament de Barcelona. Oficina Municipal de Dades.

Tot i aquestes dades, cal comentar la informació extreta de l'anàlisi qualitativa de les entrevistes; ja que també hi ha situacions de **condicions econòmiques complicades que s'invisibilitzen**.

"Persones que venen d'una bona classe social i, de sobte, tenen problemes. Per aquest motiu, s'invisibilitzen més els problemes d'aquestes persones, per vergonyes. És un barri on es vol mantenir molt la bona imatge. (Home, 43 anys)

A més, hi ha persones entrevistades que han concretat el col·lectiu que poden estar més afectats pel que fa a les condicions econòmiques, com són **les dones**.

"Falten més facilitats per a mares solteres. A més, hi ha dones grans soles, que tenen una història de situació de maltractament, i no tenen una bona economia. Hem de tenir en compte la feminimització de la pobresa." (Dona, 42 anys).

5.2.1.4. ATUR

Hi ha un punt menys d'atur que a Barcelona (**La Salut 7,5%**, respecte a Gràcia 7,3% i Barcelona 8,5%). El nombre total d'aturats ha disminuït una mica els últims anys, passant de 620 al 2015 (veure la gràfica adjunta) a 544 al 2016 (6,7% de la població de la Salut) i 525 al 2017 (**6,4% de la població de la Salut**). L'atur ha disminuït en general a tot arreu, però sobretot només en el cas dels homes. **En el cas de les dones, l'atur ha augmentat.**

Taula 8. Percentatge de persones entre 16 i 64 anys aturades. Any 2015

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>n</i>	%	<i>N</i>	%	<i>n</i>	%
Dones	332	7,6%	3085	7,4%	46443	8,7%
Homes	288	7,3%	2703	7,2%	42955	8,4%
Total	620	7,5%	5788	7,3%	89398	8,5%

Font: Infobarris.ASPB

Taula 9. Percentatge de persones entre 16 i 64 anys aturades. Barri de la Salut. Període 2015-2017

Barri La Salut	2015	2016	2017
Homes	46,5%	45%	43,4%
Dones	53,5%	55%	56,6%
Pes atur registrat (Aturats/població 16-64 anys)	7,4%	6,7%	6,4%

Font: Serveis Socials Salut-Coll-Vallcarca. Ajuntament de Barcelona

5.2.1.5. ACCÉS A L'HABITATGE

Al Districte de Gràcia hi ha **23 persones que viuen al carrer, 48 en assentaments i 13 en habitatges adjudicats a emergències socials**. El 2,8% de les famílies sol·liciten habitatge de protecció oficial, que és una mica inferior al percentatge de Barcelona, que és del 3,4%.

Taula 10. Accés a l'habitatge al districte i Barcelona. Any 2011-2015

	Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Persones sense llar que viuen al carrer (total)	23	3,3	693	100
Persones sense llar que viuen en assentaments (total)	48	12,1	396	100
Habitatges adjudicats per a emergències socials	13	4,1	319	100
Persones o famílies inscrites al registre de sol·licitants d'HPO de Barcelona (total)	2839	2,8	53889	3,4

Font: Infobarris. ASPB

S'ha expressat preocupació per la situació de les persones sense sostre, tot i que també es comenta que no és una problemàtica molt present al barri; i fins i tot, moltes tenen un vincle amb el veïnat.

"A prop del Kostka hi vivia el V..., un home sense sostre, però no hi ha gaires, no és un problema destacat del barri" (Dona, 70 anys).

"El V.... (persona sense sostre) que està pel Mercat, té un bon vincle amb les persones del Mercat i les del Mercat l'han ajudat." (Dona, 42 anys).

El que sí que es destaca és **la creixent problemàtica per l'accés a l'habitatge**, que té com a causa la gentrificació del barri i l'especulació immobiliària; i com a conseqüència que moltes famílies s'hagin vist forçades a marxar.

"A la zona de La Salut les rendes són més altes, però igualment ens trobem amb molts problemes de gentrificació. Hi ha famílies que marxen perquè no poden pagar el lloguer." (Dona, 70 anys).

"Els preus dels lloguers no són assequibles i les famílies han de marxar del barri, i això també provoca pèrdua de massa social a les entitats que participen. Molta gent ha de marxar del barri per culpa de l'especulació immobiliària. De l'habitatge no se'n pot fer un negoci. Tot i això hi ha una falta de consciència o mobilització social per aquesta temàtica." (Home, 55 anys).

"Al barri hi viuen famílies amb problemes d'habitatge. Per exemple, hi ha blocs sencers amb perill de desnonament. Tot i que no som una zona on passi molt, però qui està malament, està molt malament. (Home, 43 anys)

“Hi ha una pujada dels preus del lloguer i no es renoven els contractes.” (Home, 43 anys).

“Falten ajudes per pagar el lloguer, sobretot per dones que no han cotitzat mai.” (Dona, 42 anys).

“Lloguers cars que provoquen l’excessiva rotació de gent jove, que no s’arrela al barri.” (Dona, 53 anys).

5.2.1.6. PERCEPCIÓ DE SEGURETAT

Només el 6,8% de les persones del Districte de Gràcia creuen que la violència és un problema, enfront el 17,6% que ho creuen a Barcelona. El 7,5% dels delictes de Barcelona són al Districte de Gràcia.

Taula 11. Percepció de la seguretat al districte i Barcelona. Any 2011-2015

	Districte Gràcia	Barcelona
	%	%
D’acord o molt d’acord en què la violència és un problema de barri	6,8	17,6
Mapa delictiu	7,5	100

Font: Infobarris. ASPB

Segons l’Enquesta de victimització de l’Ajuntament de Barcelona del 2017, **l’índex de victimització del districte de Gràcia (21,6% al 2016) és inferior que el de Barcelona (24,9% al 2016)** i molts altres barris. Però ha augmentat lleugerament (1,6%) en els últims anys. No hi ha diferències en els percentatges si s’inclouen les agressions sexuals.

Taula 12. Índex Global de victimització. Barcelona i els deu districtes (amb agressions sexuals). 2012-2016

	2012	2013	2014	2016	DIFERENCIAL		
					2013-2012	2016-2013	2016-2014
Ciutat Vella	33,0	28,3	30,2	25,6	- 6,7	3,9	- 4,6
L’Eixample	29,5	23,0	25,3	25,5	- 6,5	2,3	0,2
Sants-Monjuïc	26,5	21,5	26,5	27,8	- 5,0	5,0	1,3
Les Corts	23,3	21,0	23,3	24,9	- 2,3	2,3	1,6
Sarrià-Sant Gervasi	24,3	22,3	19,9	26,0	- 2,0	- 2,4	6,1
Gràcia	25,1	19,8	20,0	21,6	- 5,3	0,2	1,6
Horta-Guinardó	23,3	16,6	20,1	20,0	- 6,7	3,5	- 0,1
Nou Barris	21,4	18,9	22,0	24,3	- 2,5	3,1	2,3
Sant Andreu	18,4	19,7	21,4	26,7	1,3	1,7	5,3
Sant Martí	26,4	20,1	26,6	25,1	- 6,3	6,5	- 1,5
BARCELONA	25,3	20,8	23,7	24,9	- 4,5	2,9	1,2
N	(4030)	(4036)	(5307)	(3614)			

Font: Enquesta de victimització de l’Ajuntament de Barcelona, 2017.

Taula 13. Índex Global de Victimització. Barcelona i els deu districtes (sense agressions sexuals) 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2016	DIFERENCIAL		
					2013-2012	2014-2013	2016-2014
Ciutat Vella	33,0	26,3	30,2	25,6	- 6,7	3,9	- 4,6
L' Eixample	29,5	23,0	25,3	25,5	- 6,5	2,3	0,2
Sants-Montjuïc	26,5	21,5	26,5	27,8	- 5,0	5,0	1,3
Les Corts	23,3	21,0	23,3	24,2	- 2,3	2,3	0,9
Sarrià-Sant Gervasi	24,3	22,3	19,9	26,0	- 2,0	- 2,4	6,1
Gràcia	25,1	19,8	20,0	21,6	- 5,3	0,2	1,6
Horta-Guinardó	23,3	16,6	20,1	20,0	- 6,7	3,5	- 0,1
Nou Barris	21,4	18,9	22,0	23,9	- 2,5	3,1	1,9
Sant Andreu	18,4	19,7	21,4	26,4	1,3	1,7	5,0
Sant Martí	26,4	20,1	26,6	24,7	- 6,3	6,5	- 1,9
BARCELONA	25,3	20,8	23,7	24,7	- 4,5	2,9	1,0
N	(4030)	(4036)	(5307)	(3614)			

Font: Enquesta de victimització de l'Ajuntament de Barcelona, 2017.

La percepció de seguretat al Districte de Gràcia és bastant bona (6,9 sobre 10 al 2017) comparat amb Barcelona global (6,5 sobre 10 al 2017) i la resta de barris.

Taula 14. Percepció de la seguretat al barri per districte. 2013 - 2017

	2013	2014	2015	2017
Ciutat Vella	5,2	5,4	5,2	5,7
L' Eixample	6,7	6,8	6,8	7,1
Sants-Montjuïc	5,8	5,9	6,0	6,1
Les Corts	6,9	7,1	7,1	7,3
Sarrià-Sant Gervasi	6,9	7,2	7,0	7,0
Gràcia	6,6	7,0	6,8	6,9
Horta-Guinardó	6,3	6,4	6,4	6,5
Nou Barris	5,7	5,9	5,9	5,7
Sant Andreu	6,0	6,6	6,1	6,3
Sant Martí	5,9	6,2	6,2	6,4
BARCELONA	6,2	6,4	6,4	6,5
N	(4030)	(4036)	(5307)	(3614)

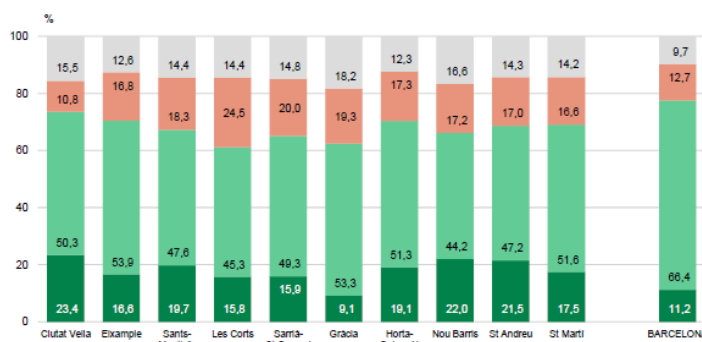
Font: Enquesta de victimització de l'Ajuntament de Barcelona, 2017.

De fet, tal i com es comenta a les entrevistes es destaca la **bona convivència** i, com s'ha explicat anteriorment, la sensació de ser un barri com un poble.

“La convivència. Sobretot m'agrada molt la convivència entre la gent. Mai hi ha hagut baralles fortes. Escolto històries d'altres barris de Barcelona i penso que hi ha molta violència, hi ha pobresa, hi ha de tot... I aquest barri és com un poble, està aïllat de tot això, a una zona muntanyosa, la gent es coneix... m'agrada molt.” (Dona, 15 anys).

En canvi, l'evolució d'aquesta percepció sembla negativa, ja que, comparat amb altres barris, poca gent opina que ha millorat (9,1%).

Figura 5. Valoració de l'evolució de la seguretat al barri per districte. 2017

Font: Enquesta de victimització de l'Ajuntament de Barcelona, 2017.

De fet, a les entrevistes també es comenta que la dinàmica de **ser un barri com un poble cada vegada s'està perdent més**.

"S'ha perdut la relació entre veïns i veïnes: Ara ja no et saludes amb les veïnes pel carrer. No es va a la veïna del davant quan necessites alguna cosa. Falta del sentit de compartir. I aquest sentir-te acompanyada si et passa alguna cosa". (Dona, 70 anys).

Així doncs, tot i que algunes persones opinen que el barri és segur ja que es coneix tothom i és com un poble, cal comentar que també d'altres entrevistades destaquen una **percepció de seguretat negativa**. Sobretot pel fet que és un barri tranquil amb poques persones, i alguns carrers mal il·luminats.

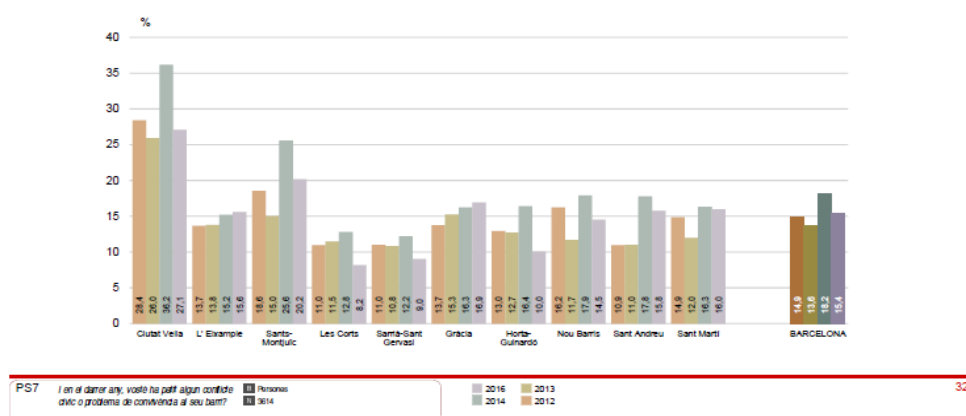
"Hi ha carrers poc il·luminats que provoquen sensació d'inseguretat, com el Carrer Olot o la rambla Mercedes. A més, com que és un barri tranquil, hi ha poca gent pel barri i per tant més sensació d'inseguretat." (Home, 43 anys)

"No és que hi hagi més delictes que altres barris, però al ser un barri tranquil i "com un poble", a la mínima que passa alguna cosa dona la sensació que es magnifica i sembla que n'hagin passat moltíssimes." (Home, 43 anys)

"A vegades em sento insegura al barri, ja que hi ha moments, com a la nit, que és com un desert. Jo quan és fosc ja no pujo sola pels carrers". (Dona, 44 anys).

A la pregunta de si ha patit algun conflicte de convivència o cívica, la població del districte de Gràcia té una percepció semblant a la de resta de Barcelona, augmentant lleugerament els conflictes en els últims anys.

Taula 15. Conflictes de convivència

Font: Enquesta de victimització de l'Ajuntament de Barcelona, 2016.

Pel que fa a **la victimització del barri de La Salut**, la Guàrdia Urbana ens fa arribar dades que diuen que de les 3731 denúncies de La Salut quasi tots (1983) són decomisos d'abonament de gènere (populament anomenat "top manta"). En canvi, només 10 són per sorolls o consum d'alcohol.

Taula 16. Denúncies al barri de La Salut

	La Salut
Denúncies totals al Galileu	3731
- Denúncies per sorolls	10
- Accidentalitat	81
- Robatoris	-
- Decomisos	
Venda de productes	135
Venda aliments/begudes	52
Col·laboració	97
Abandonament de gènere	1983
- Consum d'alcohol	7
- Consum/tinença d'estupefaents	67
- Assistència/auxili al ciutadà	62
- Victimització per violència	-

Font: Guàrdia Urbana de Barcelona. Ajuntament de Barcelona

Tal i com també ens comenten a les entrevistes:

"El barri de La Salut té poca densitat de població, fet que fa que hi hagi més tranquil·litat, millor convivència i menys delictes. Per aquest motiu, hi ha més seguretat i per tant menys angoixa i més salut entre el veïnat." (Home, 43 anys)

Igualment, algunes veïnes també esmenten **l'augment de robatoris a les cases:**

“Hi ha molts robatoris a les cases i abans era un barri tranquil en aquest aspecte. Les persones tenen prejudicis i creuen que tot és culpa del Centre Gaudí. No pot ser que culpin els nois de tot.” (Dona, 70 anys)

“També hi ha hagut robatoris a espais de les entitats, com a l’Espai Quiró” .” (Dona, 70 anys).

La percepció també canvia segons cada col·lectiu. Així doncs, es destaca la **preocupació per part dels pares i mares cap als seus fills i filles adolescents; i per la gent gran.**

“ Es fa fosc aviat i els pares estan preocupats, perquè és un barri on no hi ha gent pel carrer i tenen prejudicis pels nois del centre. Sobretot, els pares de les nenes de 16 anys es queden més tranquils si les acompanyen fins a Travessera de Dalt que no pas que es quedin soles esperant a les parades del bus del barri. No només per les nenes, també pels nens donant com a motiu de preocupació els CRAE.” (Home, 43 anys)

“La gent gran, com que la zona és solitària, també tenen més sensació d’inseguretat” (Home, 43 anys)

Tot i això, com s’ha comentat anteriorment, el principal problema és la sensació d’inseguretat, ja que **no hi ha una delinqüència alta i real al barri de La Salut**. De fet, tal i com comenten els cossos policials, qui reben més delictes són els turistes.

El que sí que cal fer una menció especial, són a les **violències masclistes i homofòbiques** que s’han expressat a les entrevistes; ja que són aquelles que costen més de denunciar i no per aquest motiu les hem d’invisibilitzar.

“Hi ha veïnes que tenen 70 anys i ara és quan comencen a explicar que han patit violències masclistes. I vas a fer un cafè amb elles, encara que potser no saps què dir-lis. (Dona, 42 anys).

“Encara veig homofòbia. Pel carrer escoltes insults com “maricón”. A mi, personalment, ahir em van dir “maricón”. I em vaig girar i vaig veure dues dones grans agafades de la mà i vaig pensar: “s’hauran confós” o, encara que no s’haguessin confós, tampoc hauria de ser un insult.” (Dona, 15 anys).

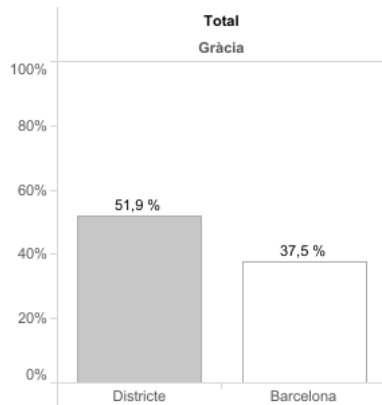
“Sí que passen coses. Per exemple, fan bromes que no fan gracia. Com que ara estan a l’edat “del pavo”, fan bromes o parlen malament de nosaltres: “que culo tiene”, “esta que buena está”... i això no està bé. A mi no m’agraden que parlin així perquè, a part de que la persona a qui li dius potser se sent incòmode, si les altres de l’entorn ho escolten potser també se senten malament i infravalorades. Pots pensar “aquesta noia és super guapa i jo no”. I per tot això em sembla molt malament i a la meua edat hi ha molta gent que ho fa. Per això, hauríem de parlar més sobre tot aquest tema, i des de petits i sempre.” (Dona, 15 anys).

5.2.1.7. COBERTURA SANITÀRIA I ACCÉS AL DENTISTA

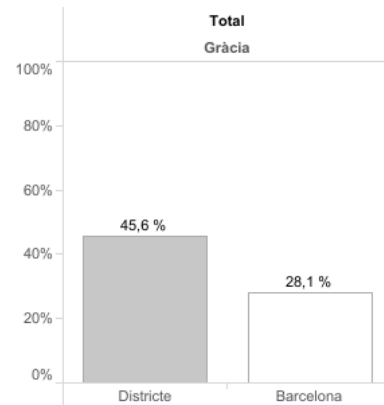
Al total de Gràcia, **el 51,9% dels habitants tenen doble cobertura sanitària**, mentre que només la tenen el 37,5% dels de Barcelona. I han visitat el dentista el 45,6% dels habitants de Gràcia, mentre que només ho han fet el 28,1 % dels de Barcelona. El fet d'anar al dentista demostra el nivell socioeconòmic de la població.

Figura 6. % de persones amb cobertura sanitària i % de persones que han visitat el dentista. Any 2011

% de persones amb doble cobertura sanitària. Any 2011

% de persones que ha visitat al dentista. Any 2011

Font: Infobarris.ASPB

5.2.2. CONTEXT FÍSIC

5.2.2.1. CONTAMINACIÓ DE L'AIRE

La contaminació de l'aire del barri de La Salut és lleugerament millor que al Districte de Gràcia i a Barcelona. Com es pot observar a la taula, **el contaminant NO2 té un interval menor, de 30 – 35**, quan a la resta del Districte i a la ciutat és de 35-40.

Taula 17. Contaminació de l'aire. Any 2012-2016

	Interval Barri	Interval Districte	Interval Barcelona
NO2 (µg/m3)	30-35	35-40	35-40
PM10 (µg/m3)	20-25	20-25	20-25

Font: Infobarris.ASPB

De fet, a les pròpies entrevistes, les persones participants ja expressaven que “és un barri amb menys contaminació que els altres.” (Dona, 70 anys).

5.2.2.2. CONTAMINACIÓ ACÚSTICA

La contaminació acústica del barri de La Salut és de 34,9% de més de 65dB de dia. En canvi al Districte és del 38,7% i a la ciutat del 42,8%. Per tant, es tracta d'un barri menys sorollós que els altres. Tot i això, a les entrevistes qualitatives podem observar la diversitat de contaminació acústica segons la zona del barri.

Taula 18. Contaminació acústica. Any 2012-2016

	Barri La Salut	Districte Gràcia	Barcelona
Trams amb > o = 65 dB de dia (%)	34,9	38,7	42,8
Persones exposades a > o = 55dB de nit (%)	56,4	62,9	56,2

Font: Infobarris.ASPB

Tot i això, a les entrevistes qualitatives podem observar la diversitat de contaminació acústica segons la zona del barri. Les persones que viuen a la zona més alta, expressen que “és un barri silenciós i amb poc soroll” (Dona, 70 anys). Però les que es fixen més en la zona de més a baix, comenten que “a la travessera de dalt hi ha molt soroll i més contaminació.” (Home, 43 anys).

5.2.2.3. ESPAIS VERDS

Al barri de La Salut (0,177) hi ha més espai verd que al Districte de Gràcia (0,152). Tot i que té una proporció semblant als índex de la ciutat de Barcelona (0,174). Probablement, aquest fet és degut a ser un barri que inclou el Parc Güell. Per aquest motiu, a les entrevistes qualitatives també haurem de tenir en compte els avantatges i conseqüències d'aquest fet; com pot ser la massificació turística i la poca accessibilitat d'aquest espai verd pel veïnat.

Taula 19. Verd urbà. Any 2012-2016

	Barri La Salut	Districte Gràcia	Barcelona
Índex de vegetació	0,177	0,152	0,174

Font: Infobarris. ASPB

Per aquest motiu, a les entrevistes qualitatives hem tingut en compte els avantatges i conseqüències d'aquest fet, com són la **massificació turística i la poca accessibilitat d'aquest espai verd pel veïnat**. Les persones participants han expressat:

“És un barri amb molt espai verd gràcies al Parc Güell, però el Parc està afectat per la massificació turística.” (Home, 55 anys).

És un barri amb espai verd, però aquest està molt concentrat en una sola zona.” (Home, 43 anys).

Per altra banda, també s'expressen desavantatges que fan referència a altres temàtiques:

“S'utilitzen pesticides als parcs i jardins, i són productes massa forts i que afecten a la salut de les persones i al medi ambient.” (Dona, 70 anys).

“Hi ha molt pol·len i provoca moltes al·lèrgies.” (Dona, 70 anys).

Igualment, es valoren els punts positius de viure a prop del parc:

“La proximitat del Parc Güell significa una zona verda que dona moltes possibilitats: un ambient net, permet fer exercici, i amb instal·lacions infantils que permeten crear vincles.” (Dona, 53 anys).

I fins i tot, s'expressa en referència a la proximitat d'un parc i d'una zona verda gran: “Jo això no ho canviaria per res.” (Dona, 44 anys).

5.2.2.4. HABITATGES SENSE ASCENSOR

Al barri de La Salut hi ha menys **finques sense ascensor (30,7%)** que al Districte de Gràcia (39,3). I tenim una proporció semblant a la resta de la ciutat (31,6%). Tot i això, és un fet a destacar ja que és un barri amb una orografia complicada, moltes pujades i baixades, i amb una població bastant envellida. Per aquests motius, el fet de no tenir ascensor pot ser encara més problemàtic.

Taula 20. Estructura dels habitatges. Any 2012-2016

	Barri La Salut	Districte Gràcia	Barcelona
Habitatge sense ascensor (%)	30,7	39,3	31,6

Font: Infobarris. ASPB

De fet, a les entrevistes hi ha veïnes que ens comenten:

“Hi ha molts edificis que els hi falta ascensor, i és un problema molt gran, sobretot per les persones grans, que llavors no surten mai de casa.” (Dona, 44 anys).

5.2.2.5. QUALITAT DE L'ESPAI PÚBLIC

L'espai d'estada per habitant fa referència a les zones de descans, o a espais annexes a zones d'activitat (per exemple, de zones de jocs infantis), i s'inclouen també zones dels parcs.

En aquest aspecte, La Salut té millors condicions que el Districte de Gràcia ja que té el Parc Güell. Com es pot observar a la taula, **La Salut té 12m²/hab**, el Districte de Gràcia només 5,3m²/hab i les dades de tota la ciutat de Barcelona són de 9,3m²/hab.

La superfície destinada a espais d'estada també és major a La Salut (24,5%) que al Districte de Gràcia (15,4%) i també que a Barcelona (17%).

El % d'espai viari destinat al vianant fa referència als carrers pacificats, és a dir, són carrers amb una plataforma única (la calçada i la vorera estan al mateix nivell). Les dades ens indiquen que La Salut té pitjors condicions en aquest aspecte, ja que té menys espai viari destinat al vianant (36,1%), que a la resta del Districte de Gràcia (45,8%) i de la ciutat (40,1%).

A més, el % d'espai viari accessible (per exemple, amb un bon accés per cadires de rodes), és molt pitjor que el del Districte de Gràcia (48,8%) i el de la ciutat (56,4%). Al barri de La Salut, només el 22,6% és un espai viari accessible per a tothom.

Taula 21. Qualitat de l'espai públic. Any 2012-2016

	Barri La Salut	Districte Gràcia	Barcelona
Espai d'estada per habitant (m2/hab)	12	5,3	9,3
Superfície destinada a espais d'estada (%)	24,5	15,4	17
Viari destinat al vianant (%)	36,1	45,8	40,1
Viari accessible (%)	22,6	48,8	56,4

Font: Infobarris.ASPB

De fet, un dels temes que més preocupa a totes les persones entrevistades és la **orografia complicada**.

"No és un barri on poder passejar ja que hi ha moltes pujades i baixades." (Home, 55 anys).

"Hi ha molts problemes de mobilitat per les persones grans i qui tingui una mobilitat reduïda: no surten de casa, masses pujades i baixades, i poc transport o escales mecàniques que no funcionen." (Dona, 70 anys).

"Les persones amb discapacitat física ja no es plantegen venir a viure al barri perquè la mobilitat els hi seria massa complicada." (Dona, 70 anys).

"Les persones grans acaben marxant del barri i està arribant més gent jove." (Dona, 53 anys).

"Al ser un barri amb una orografia tant complicada hi hauria d'haver més transport, com un bus amb més horari i als cap de setmana." (Dona, 42 anys).

"La orografia és complicada i provoca més aïllament." (Home, 43 anys).

"La orografia complica els problemes articulars de les persones del barri." (Dona, 43 anys).

Com es pot observar, la problemàtica que comenten vàries veïnes entrevistades sabent que és un barri amb una orografia complicada, és la **falta de recursos per millorar la mobilitat**.

"Falten bancs per la gent gran que té una mobilitat reduïda." (Dona, 44 anys).

"Les voreres són estretes, falta que es facin obres per aconseguir espais de pas i segurs." (Dona, 70 anys).

"Hi ha zones on s'hauria d'intervenir en temes de mobilitat, per exemple, hi ha un problema amb la velocitat dels cotxes al carrer Verdi amb carrer Arnold Schönberg." (Dona, 44 anys).

"Hi ha un manteniment deficitari de les escales mecàniques." (Dona, 70 anys).

"Doncs trobo a faltar escales mecàniques ja que és un suïcidi cada vegada que has de pujar. O altres mitjans que facilitin les pujades. S'ha de trobar un remei." (Dona, 15 anys).

Tot i això, també es valoren els **punts positius** d'aquesta particularitat del barri:

“La orografia és complicada, però això provoca que la gent hagi de fer més exercici. La gent està forta.” (Dona, 42 anys).

Per altra banda, també s’explica que al barri hi ha molta **falta d’espais d’estada**:

“No tenim places on poder relacionar-nos entre els veïns.” (Home, 55 anys).

“Hi ha pocs espais de trobada per les famílies i parcs infantils.” (Dona, 53 anys).

“A la zona de més amunt ja no hi anem, no és una zona on hi podem quedar, perquè no hi ha espais, fa pujada... I ja quedem a Lesseps.” (Dona, 15 anys).

Tot i que, potser no es tracta de la falta d’espais sinó del canvi de **dinàmica entre el veïnat**:

“Abans hi havia la tradició d’estar al carrer, seure amb les cadires, jugar al carrer... Abans tothom estava al carrer.” (Dona, 44 anys).

I també s’esmenta la importància de **l’ús de l’espai públic**:

“L’espai públic i el tipus d’orografia crea una ambient intens de relació entre els veïns. Permet fer accions puntuals pel barri on la gent tendeix a participar, sobretot en temes de salut: horts comunitaris, recollides d’aliments, campanyes de prevenció i cribratges, cuidar petites zones verdes... (Dona, 53 anys).

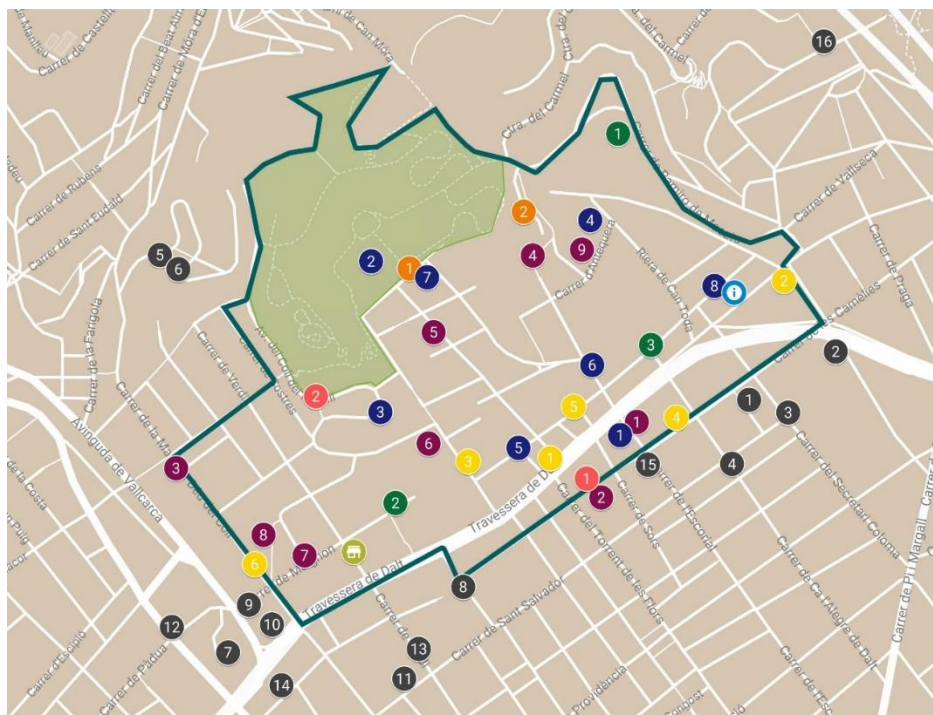
Per últim, hem considerat destacar les necessitats expressades a la zona de la **Travessera de Dalt**, ja que té particularitats diferents a altres zones del barri:

- “Les obres de travessera de dalt no han agradat: Tot són cotxes, és com una autopista, han tret aparcament pels cotxes, han tret parades d’autobús, i en definitiva, la mobilitat de travessera de Dalt ha empitjorat. No és un lloc on a la gent li pugui agradar passejar. Potser el Parc de Mossèn Batlle és una oportunitat per humanitzar la Travessera de Dalt.” (Dona, 55 anys).

5.2.2.6. EQUIPAMENTS

Al barri de La Salut hi trobem una diversitat d'equipaments educatius, sanitaris, esportius, culturals, de promoció social i associativa, d'atenció i inclusió, i comerços. Es pot observar el llistat d'equipaments mapejats a continuació.

Figura 7. Mapa d'equipaments del barri de La Salut

Educació

- 1 Escola Municipal Bressol Trencadís inclusiva
- 2 Escola Pública Baldori Reixac. Educació infantil i primària
- 3 Escola pública el Turó del Cargol
- 4 Jesuïtes Gràcia-Kotska. Escola Primària i Educació Secundària concertada
- 5 Jesuïtes Gràcia-Kotska. Escola infantil concertada
- 6 Virolai Petit. Escola infantil privada
- 7 Escola Reina Elisenda. Des de llar d'infants fins a educació secundària (Virolai). Concertada
- 8 Edifici de serveis educatius: Centre de Recursos Pedagògics, Equip d'Atenció Psicopedagògica i Equips d'assessorament i orientació en Llengua, Interculturalitat i Cohesió social

Atenció

- 1 CAP Larrard
- 2 CAP Sanllehy
- 3 Hospital de l'Esperança i emplaçament provisional del Centre d'Urgències d'Atenció Primària Gràcia
- 4 Nou Hospital evangèlic. Privat
- 5 Hospital Sociosanitari Mutuam Güell. Privat
- 6 Centre Psicoteràpia Barcelona de salut mental

Esports

- 1 Centre Esportiu Municipal Can Toda
- 2 Pistes municipals de Petanca Maignon-Jardins de Menéndez y Pelayo
- 3 Club Tennis La Salut

Cultura

- 1 Casa del guarda- Park Güell
- 2 Casa museu Gaudí

Promoció social i associativa

- 1 Casal de barri Cardener i espai de gent gran Cardener
- 2 Casal La Miranda

Atenció i inclusió

- 1 Habitatges dotacionals per a gent jove i gent gran Escorial
- 2 Residència Francisco Darder per a gent gran (centre concertat)
- 3 Residència Illar Mare de Déu del Coll per a gent gran (centre col·laborador)
- 4 Residència Cottolengo del Pare Alegre per a persones amb discapacitat
- 5 Centre Residencial d'Acció Educativa Casa Milà (CRAE) i Centre d'Acollida Gaudí
- 6 Centre Residencial d'Acció Educativa Llar Sant Josep de la Muntanya

- 7 Centre de Serveis Socials del Coll, La Salut i Vallcarca i els Penitents
- 8 Residència Regina SAR per a gent gran (centre concertat)
- 9 SARquivaet Residència per a gent gran
- 10 Mercat de Lesseps

Comerç

- 1 Espai antiga Quiró

Equipament

Equipaments limítrofs amb La

- 1 Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD)
- 2 Centre Esportiu Municipal Sardanya
- 3 Camp Municipal de Futbol Nou Sardanya
- 4 Residència Adegüer per a gent gran (centre col·laborador)
- 5 Hort de Turull

- 6 Aula Ambiental Bosc Turull
- 7 Biblioteca Jaume Fuster
- 8 Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat (CJAS)
- 9 Escola Bressol Municipal Gràcia
- 10 Escola Rius i Taulet. Educació Infantil i Primària pública
- 11 Centre Politècnic Villar. Cicles formatius. Concertat
- 12 Residència Refugi d'Obreres per a gent gran (centre col·laborador)
- 13 Residència Verdi per a gent gran (centre col·laborador)
- 14 Pistes Municipals de Petanca Lesseps
- 15 Escola Nexa. Centre d'educació especial. Privada
- 16 Casal de Barri Pirineu, Can Baró

Font: Districte de Gràcia. Ajuntament de Barcelona

5.3. SALUT I CONDUCTES RELACIONADES AMB LA SALUT

5.3.1. ESTAT DE SALUT PERCEBUT, TRASTORNS CRÒNICS I SALUT MENTAL

La percepció d'estat de salut regular o dolent a Gràcia (16,7%) és inferior que a Barcelona (20,2%). I amb un percentatge bastant semblant entre homes i dones. **La presència de 4 o més trastorns crònics al Districte és superior que el percentatge de la ciutat**, presentant les dones un percentatge més elevat en comparació amb els homes.

El percentatge de **persones en situació de risc de patiment psicològic** en ambdós sexes és inferior al de Barcelona, tot i que **en dones existeix una proporció més elevada**. El mateix passa amb la proporció de persones amb quadres d'ansietat o depressió l'any anterior a l'Enquesta, és inferior a Gràcia respecte a la resta de la ciutat, tant en homes com en dones. Tot i això el **consum d'antidepressius i ansiolítics** és molt similar al Districte respecte a la ciutat, presentant **les dones de Gràcia un major consum** que el de la ciutat i els homes un menor percentatge que a la ciutat.

Taula 22. Estat de salut percebut, trastorns crònics i salut mental segons sexe en persones de 15 anys i més (estandarditzat per edat). Districte de Gràcia i Barcelona.

	Districte Gràcia			Barcelona		
	%H	%D	%T	%H	%D	%T
Estat de Salut percebut						
Regular o dolent	13,5	19,8	16,7	16,8	23,2	20,2
Transtorns crònics						
4 o més	14,8	26	20,5	11,5	23,4	17,8
Salut Mental						
Risc patiment psicològic	6,6	12,6	9,6	8,5	19,1	14,1
Persones amb ansietat o depressió en el darrer any	4	10,2	7,1	5,7	12,7	9,4
Consum d'antidepressius o ansiolítics	7,5	21	14,4	11,1	16,8	14,1

Font: Enquesta de Salut de Barcelona. ASPB 2011.

Pel que fa als problemes d'ansietat que es poden deduir per les dades estadístiques sobre el consum d'ansiolítics, cal destacar que s'ha expressat:

“Hi ha molta **quantitat de turisme**, fet que genera estrès al veïnat de tota la vida. Sobretot afecta als veïns del carrer Olot.” (Home, 43 anys)

Per altra banda, tot i que les dades estadístiques no mostren uns valors alarmants, les persones entrevistades mostren una preocupació per les persones que tenen problemes de salut mental. De fet, concreten **diverses problemàtiques dins l'àmbit de la salut mental**:

“Tenen menys espais de relació i de trobada, i quan necessiten companyia van als espais comunitaris que nosaltres gestionem. I amb certes situacions, no sabem com actuar.” (Dona, 70 anys).

“Si coneixem a un veí amb problemes de salut mental no sabem què fer, necessitaríem que serveis socials o algú ens expliqui millor què podem fer.” (Dona, 44 anys).

“Entre famílies hem vist una actitud com de competència per ser el pare o mare més guai, és a dir, són famílies que creuen en una educació alternativa, són més “progres”... I aquesta manera de fer genera estrès entre pares i mares. I als joves que no tenen límits”. (Home, 43 anys).

“Els joves tenen problemes de salut mental com les addicions a les pantalles que provoquen l'absentisme escolar. És una població amb poder adquisitiu per a que això passi. A més, amb pares amb dificultats per marcar límits.” (Home, 43 anys).

“Hi ha persones amb problemes de salut mental, sobretot d'acumulació de coses.” (Home, 43 anys).

“Les persones dins la franja de 55 anys que estan a punt de jubilar-se, tenen problemes del tipus: no tenen una estabilitat, se senten perduts en el sentit de crisi existencial, els hi falta “vincular-se en alguna cosa per poder sentir-se”. (Home, 43 anys).

“Moltes persones tenen problemes d'ansietat i d'insomni, també trastorns d'adaptació i funcionals psicosomàtics.” (Dona, 43 anys).

A més, també es destaca el col·lectiu de **persones cuidadores**:

“Com que és una població envellida, hi ha moltes persones cuidadores, que tenen la família fora del país. Això provoca aïllament, i patologies psicològiques i físiques.” (Dona, 43 anys).

Tot i això, pel que fa a l'estat de salut físic, hi ha una mirada bastant comuna que és favorable:

“El veïnat caminem molt perquè hi ha moltes pendents, i tampoc hi ha un transport que puguem utilitzar sempre que ho vulguem. Així que també hi ha el punt positiu a tot això! Som veïns que estem forts.” (Dona, 70 anys).

5.3.2. CONSUM DE TABAC, SOBREPÈS I OBESITAT I ACTIVITAT FÍSICA

Pel que fa als estils de vida relacionats amb la salut, a Gràcia **el consum de tabac és superior al conjunt de Barcelona, tant en homes com en dones**.

La proporció de sobrepès és pràcticament igual al de la ciutat però la proporció de persones obeses és inferior al districte que a la ciutat tant en dones com en homes.

La pràctica d'activitat física intensa és superior que a Barcelona i existeix una proporció inferior de persones inactives.

Taula 23. Consum de tabac, prevalença de sobrepès i obesitat i nivell d'activitat física segons sexe en persones de 15 anys i més (estandarditzat per edat). Districte de Gràcia i Barcelona.

	Districte Gràcia			Barcelona		
	%H	%D	%T	%H	%D	%T
Consum de tabac						
Persones fumadores habituals	28,1	21,1	24,6	22,2	15,8	18,8
Sobrepès i Obesitat						
Persones amb sobrepès	18,8	28,5	23,7	19,4	26,8	23,3
Persones amb obesitat	7,6	8,6	8,1	10,6	10,5	10,5
Persones amb sobrepès o obesitat	26,4	37,1	31,8	30	37,3	33,8
Nivell d'activitat física en temps de lleure (inclou caminar)						
Inactivitat	2,6	4,1	3,4	4	5,8	5
Activitat física lleu	16	21,9	19	21,4	26,5	24,1
Activitat física moderada	17,2	23,6	20,4	20	25	22,7
Activitat física intensa	64,2	50,3	57,2	54,6	42,6	48,3
Nivell d'activitat física en temps de lleure (exclou caminar)						
Inactivitat	48,2	61,8	55,1	4	5,8	5
Activitat física lleu	7,3	17,8	12,6	21,4	26,5	24,1
Activitat física moderada	14,5	12,3	13,4	20	25	22,7
Activitat física intensa	30	8	18,9	54,6	42,6	48,3

Font: Enquesta de Salut de Barcelona de 2011 de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

Aquestes dades estadístiques quadren amb les persones entrevistades que comenten: "Tenim la sensació que hi ha més fumadors." (Dona, 43 anys).

5.3.3. CONSUM DE DROGUES

L'índex de consum problemàtic de drogues del barri de La Salut està al mateix rang mitjà que el del districte i la ciutat. **Entre una puntuació de l'1 al 5, essent aquest molt problemàtic, l'índex del barri és 3.**

El total d'inicis de tractament per drogues al barri és similar al de la ciutat, que són superiors als del districte. Destaca un percentatge inferior d'inicis de tractament d'alcohol respecte al districte i la ciutat. Les dones inicien menys tractament per drogues que els homes, patró que es segueix tan al districte com a la ciutat.

Taula 24. Inicis del tractament per consum de drogues Barri de la Salut. Districte de Gràcia i Barcelona. Infobarris 2015. ASPB

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Homes						
Alcohol	4	1	57	1,5	1136	2,2
Cocaïna	3	0,7	16	0,4	403	0,8
Opiacis	0	0	14	0,4	416	0,8
Cànnabis	7	1,7	17	0,4	270	0,5
Total	18	4,5	111	2,9	2294	4,4
Dones						
Alcohol	2	0,4	31	0,7	418	0,8
Cocaïna	1	0,2	5	0,1	98	0,2
Opiacis	2	0,4	11	0,3	108	0,2
Cànnabis	1	0,2	5	0,1	80	0,1
Total	6	1,3	54	1,3	745	1,4

Font: Infobarris 2015. ASPB

Tot i això, es comenten els **problemes d'alcoholisme** al barri: "Hi ha bastantes persones amb problemes d'alcoholisme." (Home, 43 anys). I també amb **problemes actuals que són conseqüència d'un consum de drogues realitzat anteriorment**: "Hi ha famílies "tocades" per les drogues dels anys 80. Se'ls hi ha mort algun fill, estan en una situació d'exclusió social, tenen contagis d'hepatitis B..." (Dona, 43 anys).

5.3.4. SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

La taxa de fecunditat del barri és similar a la del districte i lleugerament inferior a la de la ciutat de Barcelona. Aquesta taxa es veu incrementada respecte al districte tant en les dones procedents de països amb renda alta com baixa, essent superior a la ciutat en les dones procedents de països de renda alta.

Taula 25. Fecunditat per grups d'edat. Barri de La Salut. Districte de Gràcia i Barcelona, període 2014-2016

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>
15 a 19 anys	3	2,5	28	4,6	639	6,9
20 a 34 anys	269	37,1	1675	40,3	24719	49,4
35 a 49 anys	281	36,9	1568	35,4	17866	31,1
15 a 49 anys	553	37,2	3271	38,1	43224	40,2

Font: La salut sexual i reproductiva a la ciutat de Barcelona 2017. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Taula 26. Fecunditat en dones de 15 a 49 anys segons país de naixement de la mare. Barri de La Salut. Districte Gràcia i Barcelona, període 2010-2014.

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>
Estat Espanyol	381	35	3805	36,9	45385	36,3
Països de renda alta	42	37,1	485	32,7	3798	30,5
Països de renda baixa	113	36	1148	33,6	22396	40,6
Total	537	35,4	5445	35,8	72650	37,2

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Països de renda baixa: Àsia sense Japó, Centre i Sudamèrica i Àfrica; Països de renda alta: resta de països (exclòs Espanya).

Els embarassos de les dones entre 15 i 49 anys del districte de Gràcia són inferiors als de la ciutat, tant en dones nascudes en països de renda alta com baixa.

Segons l'informe de Salut sexual i reproductiva del 2017 (Agència de Salut Pública de Barcelona), per districtes, hi ha una forta variabilitat en la freqüència d'embarassos adolescents. Els districtes de Nou Barris i Ciutat Vella són els que presenten una major freqüència d'embarassos adolescents, mentre que el districte de Gràcia, Sarrià- Sant Gervasi i Les Corts són els que presenten una menor freqüència d'embarassos.

Taula 27. Embarassos segons edat i país de naixement de la mare.
Districte de Gràcia i Barcelona, 2014.

	Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>
15-19 anys				
Estat Espanyol	15	92	325	13,7
Països de renda alta	1	208	5	8,2
Països de renda baixa	14	459	262	39,5
Total	30	151	592	19,1
15-49 anys				
Estat Espanyol	890	44,1	11519	47,7
Països de renda alta	118	39,9	1110	44,8
Països de renda baixa	319	46,7	6954	62,6
Total	1331	44,4	19606	51,9

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Països de renda baixa: Àsia sense Japó, Centre i Sudamèrica i Àfrica; Països de renda alta: resta de països (exclòs Espanya).

La taxa d'interrupcions de l'embaràs és la meitat al Districte respecte a la ciutat, igualant-se en el cas de les dones d'entre 15 i 19 anys. **Les dones d'entre 15-49 anys procedents de països de renda baixa presenten una taxa d'avortaments superior** a les procedents de països amb renda alta, però essent sempre inferior a Gràcia respecte a la ciutat.

Taula 28. Interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) segons edat i país de naixement de la mare. Districte de Gràcia i Barcelona, 2014.

	Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*1000</i>
15-19 anys				
Estat Espanyol	13	8	245	10,3
Països de renda alta	1	20,8	4	6,6
Països de renda baixa	8	26,2	144	21,7
Total	22	11,1	393	12,7
15-49 anys				
Estat Espanyol	121	6	2379	9,9
Països de renda alta	15	5,1	304	12,3
Països de renda baixa	90	13,2	2481	22,3
Total	226	7,5	5164	13,7

Font: Servei d'Informació Sanitària del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i el Padró d'habitants del Departament d'Estadística de Barcelona de l'Ajuntament de Barcelona.
Països de renda baixa: Àsia sense Japó, Centre i Sudamèrica i Àfrica; Països de renda alta: resta de països (exclòs Espanya).

Al barri de La Salut el percentatge de naixements amb baix pes al néixer (<2500 g) és inferior al del districte, que alhora és inferior al de la ciutat. En quant als naixements amb baix pes al néixer per l'edat gestacional (<percentil 10) continua essent en una proporció inferior al barri en comparació al districte i a la ciutat, que tenen proporcions semblants.

La proporció de naixements prematurs (<37 setmanes) no presenta diferències a La Salut respecte al districte i la ciutat.

Taula 29. Naixements prematurs i de baix pes. Barri de L Salut. Districte Gràcia i Barcelona, període 2010-2014.

	Barri La Salut	Districte Gràcia	Barcelona
% naixements amb baix pes al néixer (<2500 g)	6,1	7	7,8
% naixements amb baix pes al néixer per edat gestacional (p<percentil 10)	4,8	6,5	6,7
% naixements prematurs (<37 setmanes de gestació)	6,9	7	6,8

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

5.3.5. MALALTIES DE DECLARACIÓ OBLIGATÒRIA

El barri de La Salut presenta una taxa d'incidència de malalties de declaració obligatòria lleugerament inferior a la del districte i la ciutat. Tot i que el districte presenta una taxa de **tuberculosi** inferior a la ciutat, el barri té una **taxa superior** tant del districte com de la ciutat. En el cas dels homes aquesta taxa gairebé es duplica quan és comparada amb Gràcia. Quan es mira per número total de casos al 2016 (La Tuberculosi a Barcelona, informe 2016. Agència de Salut Pública), però, La Salut té un número total de casos inferior a la resta de barris del Districte.

La incidència de VIH és inferior a La Salut, comparada amb el districte i la ciutat.

Taula 30. Incidència de malalties de declaració obligatòria. Barri de La Salut. Districte de Gràcia i Barcelona, període 2010-2014.

	Barri La Salut		Districte Gràcia		Barcelona	
	<i>N</i>	<i>Taxa</i> <i>*10000</i>	<i>N</i>	<i>Taxa</i> <i>*10000</i>	<i>n</i>	<i>Taxa</i> <i>*10000</i>
Total MDO						
Homes	52	171,4	610	219,4	8978	234,3
Dones	13	36,3	180	54,9	2678	63,1
Total	65	98,3	790	130,4	11667	144,5

Tuberculosi						
Homes	13	42,8	68	24,5	1022	26,7
Dones	5	14	40	12,2	639	15,1
Total	18	27,2	108	17,8	1661	20,6
VIH						
Homes	8	26,4	96	34,5	1672	53,6
Dones	1	2,8	8	2,4	145	3,4
Total	9	13,6	104	17,2	1822	22,6

Font: registre de MDO de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

5.3.6. MORTALITAT

L'esperança de vida del barri La Salut és de **78,9 anys en homes**, gairebé dos anys menys que la del districte i la ciutat, i **85,7 anys en dones**, gairebé un any menys que la del districte i la ciutat.

Taula 31. Esperança de vida en anys per sexes. Barri La Salut. Districte de Gràcia i Barcelona. Període 2010-2014.

	Barri La Salut	Districte Gràcia	Barcelona
Homes	78,9	80,4	80,3
Dones	85,7	86,6	86,8
Total	82,6	83,8	83,8

Font: Registre de Mortalitat de l'ASPB.

Tant la taxa de mortalitat global com la raó de mortalitat comparativa són superiors al barri, tant en homes com en dones, que al districte i la ciutat.

En quant a les causes de mortalitat en els homes de La Salut, i comparativament al districte i a la ciutat, destaca una **major taxa de tumors i malalties del sistema circulatori** i una menor taxa de malalties digestives també en homes. Les dones de La Salut, comparativament amb el districte i la ciutat, presenten una taxa més elevada de malalties del sistema circulatori i una taxa inferior de malalties del sistema respiratori. La mort per causes externes és inferior al barri, tant en dones com en homes.

Taula 32. Taxa de mortalitat global i malalties per sexe. Barri La Salut. Districte de Gràcia i Barcelona. Període 2010-2014.

	Barri La Salut	Districte Gràcia	Barcelona
		<i>Taxa *10000</i>	
Mortalitat Global			
Homes	133,1	128,9	128,8
Dones	86,8	80,1	78,9
Total	104,8	97,9	98,2
Malalties infeccioses i parasitàries			
Homes	2,1	2,1	2,3
Dones	1,2	1,2	1,6
Total	1,5	1,8	1,9
Tumors			
Homes	48,2	42,7	41,6
Dones	21,5	20	19,6
Total	31,7	28,1	28
Malalties del sistema digestiu			
Homes	2,8	5,1	6,2
Dones	4	3,8	3,8
Total	3,7	4,3	4,8
Malalties del sistema circulatori			
Homes	35,1	35,7	34,9
Dones	29,1	24,6	23,7
Total	31,6	28,9	28,1
Malalties del sistema respiratori			
Homes	13,7	14,4	15,7
Dones	4,	6	6,7
Total	7,6	8,6	9,8

Causes Externes			
Homes	5,5	6,1	6,1
Dones	2,9	3,6	3,5
Total	3,8	4,5	4,6

Font: Registre de mortalitat. ASPB.

6. ACTIUS DE SALUT

6.1. RECURSOS DEL BARRI

Al barri de La Salut trobem una diversitat d'entitats i agents implicats al territori. El llistat d'entitats i agents del barri és el següent:

ENTITATS

- LA MIRANDA
- COMISSIÓ DE FESTES DE LA SALUT – CARRER VERDI
- ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I VEÏNES LA SALUT-PARK GÜELL-SANLLEHY
- ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DEL CARRER ARGENTONA
- QUIRHORT
- BATUCARGOL
- ASSOCIACIÓ DE SANT JOSEP DE LA MUNTANYA
- CINECAPTUS – COMISSIÓ JOVE DE LA SALUT
- ASSOCIACIÓ DE GENT GRAN PAU CASALS
- CIBERDONA
- AGRUPAMENT ESCOLTA ROLAND PHILLIPPS

AFAs

- AFA RIUS I TAULET
- AFA TURO DEL CARGOL
- AFA ESCOLA KOTSKA
- AFA BALDIRI I REIXAC

ESCOLES

- ESCOLA TURÓ DEL CARGOL
- ESCOLA RIUS I TAULET
- ESCOLA BALDIRI I REIXAC
- ESCOLA KOTSKA

SERVEIS EDUCATIUS

- MUSICACTIVA

SERVEIS DE SALUT

- CAP LARRARD
- CAP SANLLEHY

SERVEIS SOCIALS

- CENTRE DE SERVEIS SOCIALS DE LA SALUT, EL COLL, VALLCARCA I ELS PENITENTS
- APCS GRÀCIA NORD I APCS GRÀCIA SUD
- CENTRE D'ACOLLIDA GAUDÍ I CRAE
- FUNDACIÓ ACIS:
Llar – Escola Artur Martorell, Centre de joves i adults, brocanter l'Encant de Gràcia.
- PARRÒQUIA MARE DEU SALUT-Banc d'aliments
- CENTRE JOVE D'ATENCIÓ A LES SEXUALITATS – CJAS
- CRAE DE SANT JOSEP DE LA MUNTANYA
- PIAD DE GRÀCIA
- PIJ DE GRÀCIA

RESIDÈNCIES

- RESIDÈNCIA PER A DONES REFUGI D'OBRERES
- COTTOLENGO PADRE ALEGRE
- RESIDÈNCIA SARQUAVITAE
- MUTUAM GÜELL

ASSOCIACIONS DE COMERCIANTS

- ASSOCIACIÓ DE COMERCIANTS MERCAT LESSEPS
- ASSOCIACIÓ DE COMERCIANTS TRAVESSERA DE DALT
- ASSOCIACIÓ DE COMERCIANTS CARRER LARRARD
- ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I COMERCIANTS DE LA PLAÇA LESSEPS
- ASSOCIACIÓ DE COMERCIANTS TRAMUNTANA
- COMERÇOS ADHERITS A RADARS

CENTRES I ENTITATS ESPORTIVES

- CLUB NATACIÓ CATALUNYA
- CLUB PETANCA ELS AMICS DE GRACIA
- CLUB ESPORTIU RACING GÜELL
- CLUB TENNIS LA SALUT
- GRACIA GIMNÀSTIC CLUB
- CLUB ESPORTIU EUROPA
- EURÒPOLIS – HOLMES PLACE

COOPERATIVES I ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

- AEDO SOCIAL FILMS
- VOLTA COOPERATIVA D'ARQUITECTURA
- COL·LECTIU PUNT 6
- HÈLIA DONES
- TEIXINT CONNEXIONS

EQUIPAMENTS

- CASAL LA MIRANDA
- CASAL CARDENER
- BIBLIOTECA JAUME FUSTER
- CENTRE CÍVIC EL COLL - LA BRUGUERA

ALTRES VINCLES PROPERS AL BARRI

- TAULA COMUNITÀRIA DEL COLL
- MASOVERIA URBANA PER LA LLAR ALTERNATIVA
- REFARM THE CITY
- SANTUARI DE SANT JOSEP DE LA MUNTANYA
- FUNDACIÓ AMICS DE LA GENT GRAN
- CASA VILARÓ
- TALLER D'HISTÒRIA DE GRÀCIA
- AULA AMBIENTAL DEL BOSC DE TURULL

VINCLES PEL PROJECTE DE L'ACCIÓ PER LES PERSONES REFUGIADES

- REFUGIAR-TE
- BARRI OBERT
- ESPAI LA TREGUA I MIGRACIÓ I ART BARCELONA
- MIA BARCELONA
- COL·LECTIU VIO
- CUIDANDO
- WHERE IS THE LIFE
- MESCLADÍS
- METGES DEL MÓN
- PASUCAT
- TANCADA DE MIGRANTS I REFUGIADES
- ABRAZO CULTURAL
- GRÀCIA AMB EL SAHARA
- XARXA EDUCATIVA EN SUPORT A LES PERSONES REFUGIADES

ADMINISTRACIÓ

- DISTRICTE DE GRÀCIA
- AJUNTAMENT DE BARCELONA – DEPARTAMENT D'ACCIÓ COMUNITÀRIA
- GENERALITAT DE CATALUNYA

6.2. POTENCIALITATS DELS RECURSOS DEL BARRI

6.2.1. QUALITATS DE LA XARXA SOCIAL

De les entrevistes realitzades, hem extret informació sobre la **qualitat de la xarxa social** i dels actius de salut que apareixen en el llistat.

En general comenten que **“les entitats estan més cohesionades que abans.”** (Home, 55 anys). També que “les entitats i serveis tenen ganes de fer coses, hi ha interès en buscar solucions i en re-pensar-ho tot de manera diferent.” (Home, 43 anys). A més, s’expressa que això s’ha vist potenciat a la feina que s’ha fet entre tothom des de Salutem – Accions comunitàries, s’ha notat que ara hi ha més interrelació i espais de treball col·lectius.

“Hi ha força participació activa de les entitats. En un primer moment, cadascú feia les seves coses. Ara, s’ha millorat la coordinació i es fan més coses de manera col·lectiva.” (...) Les reunions de la comissió de cultura i cohesió ha ajudat a promoure el vincle entre entitats i serveis. Així doncs s’ha aconseguit la promoció d’accions col·lectives concretes, però també d’un sentiment de pertinença més fort. Per exemple, a partir de la creació d’un nou nom Salutem, fins i tot s’ha creat un grup de rock de diverses persones del barri, Salutem Rock.” (Dona, 27 anys).

A més, pel que fa al veïnat, defineixen que **“És un barri amb persones amb cert nivell cultural**, la mitjana és elevada. Això pot ser una oportunitat perquè es poden fer reflexions per arribar al bé comú. Com que les necessitats individuals i bàsiques acostumen a estar satisfetes o cobertes, potser tenim un facilitador per donar més força a un treball col·lectiu.” (Home, 43 anys).

I s’ha d’afegir que les persones veuen el barri com a un **entorn càlid**, ja que és valoren molt positivament el teixit relacional entre les veïnes (Dona, 53 anys).

6.2.2. QUALITATS DELS ACTIUS DE SALUT

Pel que fa a les entitats i serveis, també s’ha extret informació concreta d’aquests **agents actius i les oportunitats que ofereixen**. Les persones entrevistades han destacat les següents:

“Batucargol és una oportunitat perquè aglutina a molta gent i a diversitat de famílies.” (Home, 55 anys).

“L’Espai Quiró ha re-plantejat coses i fer pensar al barri. Promouen altres tipus de maneres de poder fer. Han aportat més valors al barri, com l’ecologia, i com es porten a la pràctica. Les persones de l’Espai Quiró han aportat valors en els que creiem i el com es porten a la pràctica.” (Home, 43 anys).

Les persones del Carrer Verdi, “es donen molt suport entre veïns i veïnes, es coneixen molt entre ells.” (Home, 43 anys). “La Festa Major del Carrer Verdi és molt bon punt de trobada. Fins i tot famílies que ja no hi viuen, tornen per la festa.” (Dona, 44 anys). I també demostren com tenen un molt bon sentiment de pertinença, expressant “El meu Verdi...” (Dona, 44 anys).

“La Miranda és un important espai de trobada i de promoció d’activitat cultural del barri.” (Home, 43 anys).

“L’associació de veïns del Park Güell – La Salut – Sanllehy són qui mantenen la lluita política del barri” (Dona, 27 anys).

“El Casal Cardener també és un espai de trobada del barri, sobretot de persones grans” (Dona, 70 anys).

“Des del Centre de Serveis Socials hi ha la voluntat de crear sinergies entre tots els serveis i veïnat. Això es demostra en vincles que es van creant. Per exemple, l’AFA ha demanat un curs d’habilitats parentals al centre; perquè hi ha un bon vincle, una bona comunicació.” (Home, 43 anys). “A més, des de Serveis Socials s’intenta reforçar la seva participació al treball en xarxa de serveis i entitats. També ofereixen l’espai, el centre, com a lloc de reunions per l’acció comunitària entre entitats del barri.” (Home, 43 anys).

Des dels cossos de seguretat comenten que ofereixen diversitat formacions: “fem formacions o sessions de sensibilització pels joves, de prevenció i seguretat per les persones grans, formacions al CRAE, formacions per atenció a la víctima...”. (Home, 43 anys)

Pel que fa al CAP Larrard, moltes de les entrevistades comenten que tot “el veïnat el valora molt positivament” (Dona, 70 anys). També que existeixen varis centres de salut al barri i tots bastant propers. A més, “és un espai obert al barri ja que també hi fem reunions del projecte Gènere-ant al barri de Salutem; hi tenim molt bon vincle” (Dona, 27 anys).

Del Mercat de Lesseps també es comenta que: “Al Mercat sempre passa: ostres! X persona fa temps que no la veig! Què li passa? És com un Radars espontani.” (Dona, 42 anys). Demostrant que és un espai de trobada i de relació important al barri. Per això, també volen potenciar fer activitats per crear més vida pel veïnat. I destaquen que és un espai de confiança, sobretot per les dones grans: “El bon tracte és salut, i al Mercat ho tenen. Saben que allà hi ha persones que es preocupen per elles.” (Dona, 42 anys). També podem afegir que ofereixen el recurs de portar la compra a casa, fet que pot facilitar la vida de les veïnes. I “Fem tallers de berenars saludables per a nens i nenes al Mercat de Lesseps. Mengen un berenar saludable, escolten un conte... A més, així ajudem a la conciliació familiar. Mentre els nens i nenes aprenen i juguen, les famílies poden comprar. També fem La Nit de Tapes del Mercat que aporta a gent jove.” (Dona, 42 anys).

Els comerciants de Travessera de Dalt fa molts anys que hi son, sobretot els que tenen un comerç més tradicional, i fa que es coneguin molt entre ells. “Fa 27 anys que tinc un comerç a travessera, i els altres comerciants del barri també porten molts anys, per això fa que ens coneixem molt”. “Tenim a veïns fidelitzats, ens tenen molt d’apreci, tenim una proximitat veïnal”. (Dona, 55 anys). També comenten que ofereixen activitats de dinamització pel veïnat. “I també d’altres idees amb la intenció de humanitzar el barri. Per exemple, amb les llums de nadal.” (Dona, 55 anys). I des de l’associació de comerciants de travessera de dalt farem un projecte per la gent gran del barri. Organitzarem activitats per la gent gran, com tallers de manualitats o de memòria, rutes o passejades, sessions visuals o de documentals, tallers de sexualitat per a la gent gran...”. (Dona, 55 anys).

“L’activitat esportiva del centre esportiu Euròpolis (Holmes Place) que ofereixen cada dilluns al Parc Güell, té molt èxit, hi anem unes 20 – 25 persones” (Dona, 70 anys).

Hi ha bastanta gent gran activa, i aprofiten les piscines del Club Natació Catalunya. (Dona, 44 anys).

“L’EAP és al barri i també tenim moltes escoles a La Salut, en tenim 6” (Home, 43 anys).

“El Centre Gaudí i el CRAE de Sant Josep de La Muntanya, acullen a infància i joves d’altres territoris i/o països. (Home, 43 anys). També comenten que seria una oportunitat generar vincle amb els joves del Centre d’Acollida de Sant Josep de La Muntanya: “Les joves de Sant Josep de La Muntanya, et transmeten un valor que a vegades nosaltres no apreciem.” “Les joves que he conegut eren felices per poder menjar unes maduixes i uns kiwis. I nosaltres no els valorem!” “Podem aprendre molt dels joves dels centres d’acollida.” (Dona, 42 anys).

Així doncs, hem considerat important destacar les qualitats de cada agent actiu com a recursos existents al barri per a la promoció de la salut comunitària.

6.3. NECESSITATS DELS RECURSOS DEL BARRI

A part de les oportunitats i potencialitats que tenim al barri de La Salut comentades anteriorment, les persones entrevistades també expressen diverses necessitats, que fan referència tant a la falta de certs recursos com a vivències des de la mirada del veïnat i dels agents actius. Aquestes són les següents:

6.3.1. FALTA DE PARTICIPACIÓ ACTIVA

És important destacar que diverses persones participants a entitats del barri coincideixen en sentir que hi ha poques persones implicades a les entitats, hi ha una falta de participació activa real en cadascuna d’elles. Aquest fet també comporta conseqüències a nivell de salut. I si tenim en compte que anteriorment es valorava que les entitats estan més cohesionades, potser es podria planificar alguna resposta col·lectiva.

“Hi ha poques persones implicades a l’associació, això fa que algunes ens sentim sobrecarregades. Acabem fins i tot estressant-nos o tenint mal de cap... això les que estem implicades al 100%, clar.” (Dona, 70 anys).

“A vegades, tot i ser moltes persones, com a les escoles, passen coses com per exemple que hi ha tres escoles amb gegants a cadascuna d’elles – 5 gegants en total -, i mai poden sortir junts. I és una llàstima. No sé com podríem arribar a motivar a més persones.” (Home, 55 anys).

Aquest fet també pot ser degut a la següent necessitat expressada.

6.3.2. FALTA DE SENTIMENT DE PERTINENÇA

Un altre dels fets que han comentat varies de les persones entrevistades és que no és un barri amb un fort sentiment de pertinença, no és un barri conegut, explicant com, per exemple, moltes vegades és confós per un barri de Badalona ja que comparteixen nom. Així doncs, La Salut no s'ha construït des d'una història o tradició de cultura de barri. I aquest fet pot afectar al teixit relacional de les persones que hi viuen. Així com a la participació activa, al treball col·lectiu i a les accions per la salut comunitària.

“En aquest barri no tenim una tradició de cultura de barri, la gent no participa, no som ni de lluny com Gràcia. Perquè mai ho hem tingut. I clar, és complicat quan mai s'ha viscut així.” (Home, 55 anys).

6.3.3. FALTA DE PRESSUPOST

Hi ha entitats que també mostren una preocupació per la manca de finançament per disposar de tot allò necessari per realitzar la seva activitat. Tenen una bona voluntat i ganes de participar en la vida comunitària, però per exemple, els hi falta disposar de material en condicions.

6.3.4. FALTA D'ESPais CULTURALS I EQUIPAMENTS

Les persones entrevistades troben a faltar més espais culturals, on per exemple fer-hi concerts. Igualment, també destaquen la importància de fer aquesta activitat cultural i música al carrer; i al barri, només passa per festa major. En general, destaquen la falta d'espais coberts de trobada, sales i espais de salut.

6.3.5. FALTA DE RECURSOS PELS JOVES

Les persones entrevistades també destaquen la preocupació per la falta de recursos pels joves. Inicien l'explicació del problema per la falta d'un institut que comporta que les persones joves no facin vida al barri. A més, tot i el futur casal de joves a l'Espai Quiró, actualment al barri tampoc tenen espais de trobada, un espai físic que aglutini les joves. I en definitiva, tot plegat acaba comportant una manca de jovent al barri, tot i disposar de varies escoles de primària a La Salut.

“I sobretot, un institut, és “hevi” haver d'anar fins a un altre barri per poder anar a un institut.” (Dona, 15 anys). “Ara vaig a l'institut Menéndez i Pelayo que està a Sarrià – Sant Gervasi, i la veritat es que és bastant molest no tenir un institut al barri. He d'anar lluny per poder estudiar a l'institut.” (Dona, 15 anys).

“I també, com vaig dir a la 1a Trobada del barri, hi ha molt pocs llocs pels joves. Ara mateix, a La Salut, només hi tinc La Miranda perquè s'han organitzat activitats per nosaltres des del pla comunitari.” (Dona, 15 anys).

Per altra banda, també es parla de la vida que fan els joves al barri, com pot ser anar al Mercat de Lesseps; lloc on també podria ser un espai de trobada o de socialització.

“No hi ha participació dels joves per la falta d'espais de socialització. A més, penso que no van al Mercat per la vergonya de no saber què comprar o com comprar al Mercat. Quants grams? Què compro? I fa vergonya no saber-ho. Jo intento fer educació sobre com comprar, mai ridiculitzar-los. I això també és fer salut.” (Dona, 42 anys).

6.3.6. FALTA DE COMUNICACIÓ

Les persones entrevistades coincideixen que no arriba al veïnat la informació dels recursos existents al barri, tant dels espais de trobada, de les entitats, dels projectes comunitaris... I hi ha molt d'interès en buscar estratègies per a donar-hi resposta. La falta de comunicació també la defineixen pel fet de que s'hauria de millorar la connexió, la relació, entre entitats i projectes existents.

“Això hauríem de pensar en com millorar-ho, ja que per exemple, no sabia que es feien les activitats d'esport per gent gran al Parc Güell! I crec que conec a gent gran que s'apuntaria i m'agradaria dir-lis, que crec que els hi anirà molt bé.” (Dona, 42 anys).

“Trobo que tenim poc vincle entre entitats, a l'hora de relacionar-nos, o que la gent no coneix tot el que passa a Salutem.” (Home, 55 anys). I també, per exemple, tenim poc vincle amb el moviment okupa, i hi són al barri i segur que també aportarien.” (Home, 43 anys).

“Hi ha problemes de convivència entre els nois del Gaudí, perquè hi ha veïns que es queixen, però jo crec que els haurien de conèixer perquè sinó la gent creu que ho fa tothom, i no és així.” (Dona, 70 anys).

6.3.7. FALTA DE PROMOCIÓ DEL COMERÇ PEL VEÏNAT

Les persones comenten que hi ha una falta de botigues de barri. Hi ha pocs comerços i la majoria dedicats al turisme. Es parla d'una constant pèrdua de les botigues de barri, del comerç de proximitat. I s'expressa que s'hauria d'apostar més per aquest comerç. De fet, hi ha veïnes que recorden comerços perquè ja no només eren importants per l'activitat que realitzen, sinó també com a espais de trobada del veïnat.

“Hem perdut comerços del barri. Per exemple, “la papereria Estel”, el bar “As de copes”... Ara pensava que potser es podria recuperar la papereria dient-li “La Nova Estel”, ja que era molt coneguda al barri. També falten forns, súpers... No hi ha comerç de proximitat. Totes les botigues canvien per botigues de souvenirs, encarades al turisme” (Dona, 42 anys).

A més, pel que fa al comerç existent, com el Mercat de Lesseps, “Tenim un Mercat poc visible i difícil d'accedir” (Dona, 42 anys). I el de Travessera de Dalt: “No tenim ni turisme, perquè aquell carrer no és atractiu. A més, “Som frontera, no som ni Vila ni Salut. Això provoca que hi hagi una falta de suport pels comerciants de travessera.” (Dona, 55 anys).

Un dels motius que s'explica per la pèrdua de comerç és que “hi ha un augment del preu dels lloguers dels locals dels comerços del barri. I provoca que hagin de marxar.” (Dona, 55 anys).

6.3.8. FALTA DE RECURSOS PER A LA SALUT

Actualment l'espai de rehabilitació funcional és molt lluny, i per aquest motiu seria necessari un espai de RHB funcional proper i accessible al barri. A més, s'explica que aquest hauria d'anar acompanyat per serveis d'atenció a la salut mental, ja que si es millora el benestar psicològic també ho farà la part funcional i física.

7. PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Les persones entrevistades van fer l'exercici de sumar vàries necessitats i potencialitats per expressar possibles propostes d'actuació que fomentarien la salut comunitària del barri de La Salut. Així doncs, a continuació farem el llistat de les propostes d'actuació expressades. S'han classificat per temàtiques, tot i que algunes donen resposta a vàries necessitats. I en un futur, caldrà potenciar les que estan a l'abast de l'acció comunitària entre veïnat, entitats i serveis.

7.1. SENTIMENT DE PERTINENÇA I PARTICIPACIÓ ACTIVA

Fer actes per no perdre la idea de que el barri "és com un poble".

Decoració de balcons per nadal per seguir amb la dinàmica de "ser com un poble", fent participar, per exemple, als nens i nenes amb tallers als carrers.

Promoure que les AFA participin més i facin més accions conjuntes. Aglutinar-les.

Potenciar i consolidar recursos existents com Salutem – Accions comunitàries i els seus espais de treball col·lectiu.

Treballar des de la confiança que cadascú aporta des del seu lloc el que pot.

Generar diversos nivells de participació i implicació en l'acció comunitària del barri per no provocar estrès, i participar igual encara que no es pugui anar a les reunions, per exemple.

Empoderar a les entitats i al veïnat.

Vincular a més persones joves i adults.

Vinculació del veïnat amb les entitats per rebre menys queixes i més participació.

Crear més vincles amb els nouvinguts per també donar-los l'oportunitat d'arrelar al territori.

7.2. FUTURS EQUIPAMENTS DE L'ESPAI QUIRÓ I ESPAIS COMUNITARIS

Aprofitar molt els nous equipaments de l'Espai Quiró per generar més participació activa.

Futurs equipaments de l'Espai Quiró com a espai cultural: Colla de gegants, assaig de batucades, assaig de grups de música, i de concerts.

Sensibilitzar i treballar perquè aquests espais siguin realment de benestar, de salut, educatius, amigables i agradables; compartits i no només una suma d'entitats en un lloc físic amb activitat individual.

Fer un casal de joves per la falta d'un institut acompanyat d'un procés per trobar i motivar als joves a que se'l facin seu.

Acompanyament per part de serveis de salut mental als seus usuaris quan participen en espais comunitaris per garantir la seva bona participació.

7.3. COMUNICACIÓ

Plafó informatiu a espais clau del barri, com al Bar Montreal; per donar a conèixer:

- Activitats de salut gratuïtes
- La idea del Mercat que et porta la compra a casa
- Notícies de nous serveis com el CUAP
- Recursos com l'activitat esportiva del Parc Güell, el CAP Larrard i Cardener.
- Xerrades de l'Aula de Salut.

7.4. PERSONES GRANS SOLES

Realitzar activitats de Radars al Mercat de Lesseps, ja que és un espai on hi van habitualment. Fer un grup de lectura al Mercat.

Aprofitar les activitats que ja es realitzen habitualment al Mercat, com a activitats per les persones de Radars.

Millorar la comunicació entre Radars i Mercat. I així aprofitar la diversitat de nivells d'implicació.

Posar bancs al Mercat i així que tinguin l'espai per asseure's a mirar i de trobada.

Generar espais de confiança per a dones grans i fomentar l'expressió de violències masclistes i l'acompanyament o suport mutu entre veïnes amb la mateixa situació.

Ajudes per a dones grans soles i amb situació de violència masclista, sobretot per pagar el lloguer.

Vincle entre les activitats per a gent gran organitzades per l'Associació de Comerciants de Travessera de Dalt i la Taula de Gent Gran – Radars.

Creació de parcs per la tercera edat per fer exercici: proposta a Rambla Mercedes o aprofitar l'espai de petanca.

7.5. CONVIVÈNCIA I SEGURETAT AL BARRI

Jornada de portes obertes per visibilitzar la bona feina que estan fent les persones del Centre Gaudí i generar consciència de què passa als països d'on venen els joves, dels motius del perquè han marxat, de la seva situació...

Treballar per aconseguir un procés d'acollida dels joves del centre Gaudí per part de la comunitat, el veïnat. Per exemple, a través de les batucades.

Crear un espai per debatre entre cossos policials i veïnat per la sensació d'inseguretat, un espai d'intercanvi d'informació, per "consells de seguretat" (que tothom sàpiga què fer si passa alguna cosa). Es podria fer al CAP, a l'Esperança, al Mercat, al Cardener...

Fer una sessió amb els policies de proximitat perquè ens expliquin com actuen i coneixen-los.

7.6. MOBILITAT

Organitzar acompanyaments entre veïns i veïnes i persones grans o que tinguin dificultats per problemes de mobilitat.

“Taquilles” de recollida de la compra dels comerços del barri en zones on sigui complicada la orografia. Per exemple, t’ho deixem al Bar Montreal o a La Miranda.

Més transport públic al barri de La Salut.
Bus 116 amb més horaris i als caps de setmana.

Arreglar les escales mecàniques.

Obrir l’espai de Sant Josep de La Muntanya al barri fent un carrer peatonal.

7.7. REIVINDICACIÓ DE DRETS SOCIALS: HABITATGE I TURISME

Regular els preus del lloguers i més habitatges socials.

Crear una xarxa de lloguers. Promoció entre veïnes/veïns per fer un lloguer de manera més comunitària.

Regulació del turisme.

Reflexionar sobre un projecte al voltant del Turisme sostenible i comunitari.

Aprofitar La Batucargol com a eina reivindicativa per treballar temes com aquest i d’altres.

7.8. EDUCACIÓ

Espais de debat sobre els models educatius i les conseqüències en salut que poden generar.

Potenciar la prevenció per la salut i convivència a les escoles: alimentació, hàbits sanitaris, hàbits de relacions entre les persones...

7.9. COMERÇ

Davant la pèrdua de comerç, potenciar iniciatives d'economia social.

Recuperació del comerç del barri reobrint el que ja hi havia en format d'Economia Social i Solidària o Cooperativa. Com per exemple, "La Nova Estel".

Fer activitats itinerants pels comerços del barri i afavorir la seva promoció.

Polítiques que facilitin que el comerç de barri no es perdi.

"Taquilles" de recollida de la compra en zones on sigui complicada la orografia.

Fer difusió del servei del Mercat de Lesseps que et porta la compra a casa.

Promoure que els fills/es de la gent gran que ara ve al Mercat, també es vinculin al Mercat.

Compartir activitats del Mercat a les Xarxes Socials de Salutem i així promoure més el comerç del barri.

Permetre l'aparcament els dissabtes per afavorir el comerç de proximitat de la Travessera de Dalt.

Fer pinya entre comerciants i veïnat. Promoció del comerç de proximitat.

Fer de travessera de dalt un eix comercial.

Desviar el turisme per Lesseps i Travessera perquè hi ha més comerç que a Vallcarca.

Fer un procés, formar-nos i planificar com fer més humana la travessera de dalt.

Disposar de recursos com un dinamitzador de comerç.

Visibilització de les pujades dels lloguers als comerços de proximitat.

Promoure el turisme sostenible i que recaigui al comerç del barri.

7.10. ATENCIÓ A LA SALUT

Creació d'un espai de Rehabilitació funcional proper i accessible.
Es proposa a l'Hospital l'Esperança.

Creació de serveis d'atenció psicològica per poder tractar trastorns d'adaptació que provoquen frustracions, i patologies psíquiques; ja que així també millorarien la patologia funcional. Tant per a persones joves com per a grans.

Creació de grups i trobades per millorar la salut mental.
Per exemple, de preparació per a la jubilació.

Obrir una Escola de salut al barri.

8. LIMITACIONS

Les principals limitacions que aquest informe pot tenir respecte a la informació que aporta s'assenyalen a continuació. D'una banda, donat que alguns registres no disposen de la informació necessària per oferir dades a nivell de barri, alguns **indicadors** només s'han pogut presentar a nivell **d'àrees més grans**, com districte i Barcelona ciutat. Succeeix sobretot amb els que s'obtenen de l'Enquesta de salut de Catalunya per Barcelona, la qual no permet la desagregació inferior al nivell de districte. D'altra banda, **algunes dades són antigues**, degut a que en el moment de fer l'informe no estaven actualitzades les del 2016. A més, ha sigut un diagnòstic sorgit de la voluntat i esforç de persones treballadores al CAP, CSS, Districte de Gràcia, ASBP i PDC; sense comptar amb recursos externs per totes les tasques que requereixen un diagnòstic de salut.

9. CONCLUSIONS

El barri de La Salut presenta uns bons resultats en els indicadors de salut, tant en esperança de vida com en mortalitat. Tot i això, destaquen la presència de 4 o més trastorns crònics, uns hàbits poc saludables com és un major consum de tabac, i un major consum d'ansiolítics i depressius en dones. També, una major taxa de tumors i malalties del sistema circulatori tan en homes com en dones.

També són bons els resultats dels indicadors del context socioeconòmic. Tot i això, podríem destacar la presència d'alguns col·lectius vulnerables com són la gent gran degut a l'aïllament i la manca d'espais de socialització, agreujada per l'orografia del barri. I també, tot i que la població migrada no es mostra com un percentatge més elevat en comparació a la resta de ciutat, és existent al barri i caldria treballar per la seva bona acollida. A més, s'expressa una preocupació pels joves de La Salut que no disposen d'un institut i, en conseqüència, debilita el seu vincle amb el territori. I per últim, destacar les famílies que s'estan veient obligades a marxar del barri per la problemàtica de l'habitatge que està afectant a tota la ciutat.

Les particularitats de l'orografia del barri comporta un sentiment de comunitat i tranquil·litat, les persones que viuen a La Salut expressen que és "com un poble". A més, es valoren els espais verds, com és el Parc Güell, tot i la preocupació per la massificació turística. En conjunt, també es comenta que manquen espais que afavoreixin la creació de xarxa social, tant equipaments com places. Així doncs, haurem de veure quines sinèrgies es poden crear amb els nous

equipaments de l'Espai Quiró. Destaca la poca presència de locals que fan barri, dirigits al veïnat i no al turisme; sumat a la preocupació per la pèrdua del comerç de proximitat. Per últim, tot i la millora en el transport, l'existència del 116, es manifesta la dificultat d'accés o la conveniència d'augmentar la freqüència del transport.

Pel que fa als agents actius de La Salut destaca l'augment de la cohesió entre entitats i serveis i el camí cap a la consolidació de l'acció comunitària del barri. Aquest fet s'ha de tenir present ja que serà el que afavorirà la continuïtat de les propostes d'actuació expressades per donar resposta a les necessitats de les persones del barri.